

УНИВЕРСИТЕТ «МИРАС»

«БЕКІТЕМІН»

Қабылдау комиссиясының төрағасы,
«Мирас» университетінің ректоры

_____ Халықберген Н.Ғ.
«_____» _____ 2025 ж.

**6B03201- Журналистика
білім беру бағдарламасы бойынша
қабылдау сынағының
БАҒДАРЛАМАСЫ**

Шымкент, 2025

МАЗМҰНЫ

1. Жалпы ережелер.....	3
2. Емтиханның мақсаты мен міндеттері.....	3
3. Емтиханды ұйымдастыру тәртібі.....	3
4. Апелляция.....	4
5. I - інші шығармашылық емтиханды өткізу талаптары мен тақырыптар тізімі, бағалау көрсеткіштері.....	5
6. II-інші шығармашылық емтиханды өткізу талаптары мен сұрақтар тізімі, бағалау көрсеткіштері.....	7
ҚОСЫМША 1	10
ҚОСЫМША 2	12

1. Жалпы ережелер

Журналистика білім беру бағдарламасы бойынша талапкерлерден емтихандарды өткізу бағдарламасы типтік ережелер мен талаптарға сәйкес әзірленді.

Қазіргі заманғы журналист-студенттерді дайындау – теориялық дағдылармен қатар, практикалық құзыреттерді де терең меңгеруді талап ететін көпқырлы күрделі процесс. Бүгінде Журналистика трансформацияланып, ақпарат берудің формалары өзгерді, электрондық БАҚ күн өткен сайын шапшаң қарқынмен дамып келеді. Ақпарат ХХІ ғасыр басында аса қажетті медиа өнімге айналып, журналистердің жауапкершілігін арттыруда.

6B032 - Журналистика білім беру бағдарламасына қабылдау шығармашылық және (немесе) тестілеу нәтижелері бойынша жүзеге асырылады.

Бұл шығармашылық бағыттағы мамандық болғандықтан, дәстүрлі ҰБТ-мен қатар сіздің кәсіби бейімділігіңіз, ойлау қабілетіңіз, және шығармашылық дарыныңыз тексеріледі және тест түрінде қабылданады.

Шығармашылық кезеңінде не ескеріледі?

Сізбен қабылдау комиссиясы жеке сұхбат жүргізеді. Бағаланатын негізгі қасиеттер:

- Сөйлеу мәдениеті мен тіл байлығы;
- Жаңалықтарға қызығушылығыңыз;
- Өз ойыңызды нақты әрі жүйелі жеткізу қабілеті;
- Журналистік этикаға жақындығыңыз.

Тестілеу (болған жағдайда) нені қамтиды?

- Жалпы білімдік сұрақтар (қазақ тілі мен әдебиеті);
- Логикалық ойлау, мәтінді түсіну; (логикалық сыни ойлау)
- БАҚ пен журналистикаға қатысты негізгі түсініктер.

Емтихандар Журналистика тобы бойынша оқуға түсетін барлық талапкерлерге міндетті. Шығармашылық, тест түріндегі емтихандар оқуға түсушілердің бойындағы қабілеттерді және шығармашылық бағыттағы кәсіптерді меңгеруге тұлғалық алғышарттарды анықтауға бағытталған.

ЖОО түсу үшін қабылдау сынағы ретінде шығармашылық және тест емтихандар тапсыру мамандықтың ерекшелігімен айқындалады: шығармашылық табиғаты, өзіне назар аударта білуі, өзін-өзі таныстыру дағдыларына ие болуы. Шығармашылық емтихандар талапкерлердің қабілетін және шығармашылыққа негізделген мамандықты игеру үшін тұлғалық алғышарттарын анықтауға бағытталған. Шығармашылық емтихандарды өткізу үшін қойылатын талаптар орта немесе орта арнайы білім беру бағдарламасына сәйкес келеді.

Тапсырылған әр шығармашылық емтихан үшін 50 балл қойылады.

Тапсырылған әр пәннен тест емтиханы үшін 20 балл қойылады. Тест 60 сұрақтан тұрады, әр бөлім 30% тұрады, межелік өту 50% құрайды. Тест оқу тіліне (қазақ, орыс) тілінде.

Апелляцияға өтінішті шығармашылық және тест емтихандарын тапсырған талапкер апелляциялық комиссия төрағасының атына жеке береді. Өтініштер емтихан нәтижелері жарияланғаннан кейін келесі күні сағат 13.00-ге дейін қабылданады және апелляциялық комиссия оны бір тәулік ішінде қарайды.

2. Емтиханның мақсаты мен міндеттері

Шығармашылық емтихан Журналистика бойынша біліктілік алуға тілек білдірген Мирас университетіне құжат тапсырған талапкерлер арасынан әдеби шығармашылық және журналистік қызметке бейімі, кәсіби журналист үшін аса қажетті шығармашылық және ұйымдастырушылық қабілеті бар дарынды жастарды іріктеп алу және келешекте олардың осы сала бойынша жоғары білім алуына жол ашып, бағыт-бағдар беру мақсатында ұйымдастырылады.

Шығармашылық емтихандардың мақсаты талапкердің Журналистика бойынша білім алуына дайындығын тексеру.

Міндеттері:

- талапкердің шығармашылық әлеуетін бағалау,
- қарым-қатынас саласындағы жазбаша және ауызша білімін, ептілігі мен қабілеттерін анықтау,
- талапкердің аталған мамандыққа түсуінің мотивациясын және ЖОО бітірген соң мамандық бойынша құзыреттілігін анықтау.

Тест емтиханының мақсаты талапкердің журналистика саласында жоғары білім алуға даярлық деңгейін бағалау.

Міндеттері:

- талапкердің логикалық ойлау және аналитикалық қабілетін бағалау.
- журналистік қызметте қажетті сын тұрғысынан ойлау, себеп-салдар байланысын орнату және қорытынды шығару дағдыларын тексеру.
- журналистің әлеуметтік, тарихи және саяси контексте бағдарлана алу қабілетін анықтау.

3. Емтиханды ұйымдастыру тәртібі

Журналистика бойынша шығармашылық немесе тест түріндегі емтихандар Мирас университетінде өткізіледі. Оқуға түсушілерден емтихан тапсыру үшін өтініштер қабылдау 20 маусым мен 7 шілде аралығында жүзеге асырылады. Шығармашылық емтихан өткізілетін күндерді Қағиданың 22-бабында көрсетілген мерзімге сәйкес университет қабылдау комиссиясы белгілейді.

Сұқбаттасу рәсімі қабылдау комиссиясы белгілеген хаттамамен ресімделеді (1-қосымша). Сұқбаттасу нәтижелері оқуға түсушіге оны өткізген күні хабарланады. Комиссия хаттамасынан үзінді келіп түскен адамның жеке кабинетіне салынады (2-қосымша).

Университет сұхбаттың бейнежазбасын немесе аудиожазбасын қамтамасыз етеді. Жазбалар бір ай бойы сақталады, содан кейін акт бойынша (3-қосымша) қабылдау комиссиясы төрағасының, жауапты хатшының және комиссияның кемінде үш мүшесінің қатысуымен жойылады.

Шығармашылық емтиханды ұйымдастыру және өткізу үшін жоғары оқу орны президентінің (ректорының) бұйрығымен емтиханды өткізу кезеңіне мамандық бойынша дәріс жүргізетін профессор-оқытушылар (немесе келісімімен ішінара БАҚ өкілдері) құрамынан 3 адамнан тұратын комиссия құрылады, ол төрағасын қосқанда тақ саннан тұрады. Комиссия шешімі оның құрамының кемінде үштен екісі отырысқа қатысса заңды деп саналады. Комиссия шешімі емтиханға қатысушылар санының көпшілік даусымен қабылданады. Комиссия мүшелерінің дауыстары тең болған жағдайда, төрағаның дауысы шешуші болып табылады.

Емтиханға тапсырушы талапкерлер қабылдау комиссиясына келесі құжаттарды тапсырады:

- 1) жалпы орта немесе техникалық және кәсіптік, орта кәсіптік білімнен кейінгі білімі туралы құжатын (төлнұсқа);
- 2) 3 x 4 сантиметр көлеміндегі 2 фотосуретін;
- 3) жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесін;
- 4) ҰБТ сертификатын (бар болса);

Шығармашылық емтихан кестесін (емтиханды өткізу түрі, өткізілетін күні, уақыты мен орны, консультациялар) қабылдау комиссиясының төрағасы бекітеді және талапкерлерге құжат қабылдау басталғанға дейін хабарланады.

1. Шығармашылық емтихандар саны – 2 (эссе және сұқбат).

2. Тест (қазақ тілі мен әдебиет және Логика және сыни ойлау пәндерінен)

Арнаулы және (немесе) шығармашылық емтиханның кестесін (емтиханды өткізу нысаны, күні, уақыты және өткізілетін орны, консультациялар) қабылдау комиссиясының төрағасы бекітеді және құжаттарды қабылдау басталғанға дейін кешіктірілмей оқуға түсушілердің назарына жеткізіледі.

4. Апелляция

Қабылдай емтихандарын өткізу кезеңінде шығармашылық емтиханға қойылатын талаптарды сақтау, даулы мәселелерді шешу, тиісті емтихандарды тапсырушы адамдардың құқығын қорғау мақсатында Ректор бұйрығымен, төрағасын қоса алғанда, құрамы тақ саннан тұратын апелляциялық комиссия құрылады.

Апелляцияға өтінішті шығармашылық емтихан тапсырған тұлға апелляциялық комиссия төрағасының атына өтінішті өз атынан береді және шығармашылық емтихан нәтижелері жарияланғаннан кейін келесі күні сағат 13.00-ге дейін қабылданады және апелляциялық комиссия өтінішті бір жұмыс күні ішінде қарайды.

Апелляциялық комиссияның шешімі отырысқа оның құрамының кемінде үштен екісі қатысса, заңды деп есептеледі. Шығармашылық емтихан нәтижесімен келіспеу туралы апелляция жөніндегі шешім қатысып отырған комиссия мүшелері санының көпшілік даусымен қабылданады.

Апелляциялық комиссия мүшелерінің дауыстары тең болған жағдайда Төрағаның даусы шешуші болып табылады. Апелляциялық комиссияның жұмысы төраға және қатысып отырған комиссияның барлық мүшелері қол қойған хаттамамен рәсімделеді (4-қосымша).

5. Бірінші шығармашылық емтиханды өткізу талаптары мен тақырыптар тізімі, бағалау көрсеткіштері

Шығармашылық емтихан басталғанға дейін оқуға түсушілерге бастапқы бетті толтыру ережесі, эссе көлемі, емтиханның басталу және аяқталу уақыты, нәтижесін жариялау орны және апелляцияға өтініш беру тәртібі түсіндіріледі.

Алдымен оқуға түсушілерге емтихан материалдары беріледі және титулдық парақтарды ресімдеу тәртібі түсіндіріледі.

Шығарма жазбаша өткізіледі. Жазбаша шығармашылық емтихан кезінде талапкерлер ұсынылған тақырыптардың біріне эссе жазады. Жазбаша шығармашылық емтихан тақырыптарын қабылдау комиссиясының жауапты хатшысы бекітеді.

Талапкерлерге ұсынылатын жазбаша шығармашылық емтихан тақырыптарынан кездейсоқ ретпен 9 тақырып іріктеліп алынып, әр билетте 3 тақырыптан үш нұсқада арнайы конверттерге желімделіп, қабылдау комиссиясы басшысының қолы қойылып, мөр басылып, қабылдау комиссиясының сейфінде емтихан басталғанша құпия сақталады. Жазбаша шығармашылық емтихан тақырыптары бағдарламалық тақырыптар тізімі түрінде емтиханға 3 күн қалғанда қабылдау комиссиясының арнаулы хабарландыру тақтайшаларына ілінеді (немесе онлайн өткен жағдайда университеттің ресми сайтына жүктеледі).

1-ші шығармашылық емтихан жазбаша таңдаған тақырыптағы эссе түрінде өткізіледі.

Таңдаған тақырыптағы эссе – жеке пікір, әсер, толғаныс композициясындағы еркін формадағы жазбаша шығарма. Шығарма стилі – публицистикалық, тілі – мектеп бағдарламасының лексикалық, морфологиялық және синтаксистік норма шеңберінде. Эссеге қойылатын негізгі талап берілген тақырыптың ашып көрсетілуі. Талапкер

қоғамдық маңызы бар деректерді таңдай білуі, талдай алуы және түсінік бере білуі, соның негізінде белгілі бір қорытынды жасай алу біліктілігін көрсетуі қажет. Талапкердің дүниетанымдық көзқарасы, қажетті деректерді табу және өз ойын қағазға түсіре білу біліктілігі, қисынды ойлау, дұрыс қорытынды жасай алу қабілеті және т.б. бағаланады.

Таңдаған тақырыптағы эссе көлемі – жазбаша мәтіннің 3-4 беті (2 парақ).

Кәсіби эссе жазу уақыты – 3 астрономиялық сағат.

Талапкерлерге 1-ші шығармашылық емтихан жұмысының (эссенің) жоспарын құруына рұқсат етілмейді. Эссе қабылдау комиссиясы ұсынған, мөр басылған арнайы парақтарға жазылады, оның көлемі қабылдау комиссиясы ұсынған парақтардың екі бетінен кем болмауы тиіс. Талапкерге қабылдау комиссиясы екі парақ ұсынады: бірі – жұмыс парағы, екіншісі – шығарма парағы. *Жұмыс парағына* талапкердің алғашқы ойларын түсіріп, түзетулер енгізуіне рұқсат етіледі. Түзетулерден соң әбден дайын болған жұмыс парағындағы шығарма таза күйінде *шығарма парағына* көшіріледі. Бағалау осы шығарма парағы бойынша жүзеге асырылады.

Талапкердің шығарма жазылған параққа аты-жөнін көрсетуіне, қол қоюына, шығарманы көк сиядан басқа түспен жазуына, басқа да артық белгілер салуына тыйым салынады; талапкердің аты-жөні басқа қосымша парақшаға жазылып, қабылдау комиссиясы тарапынан жасырын шифр қойылып, шығарма тексеріліп, бағасы анық болғанша қабылдау комиссиясында құпия сақталады.

Талапкерлердің 1-ші шығармашылық емтихан жұмыстарын (эсселерін) шығармашылық емтихан комиссиясы мазмұнын, сауаттылығын және стилін бағалай отырып тексереді. Талапкерлердің тақырыпты ашудағы журналистік бейімділігіне, шығарманың тілі мен стиліне, сондай-ақ, мазмұндаудың сауаттылығына ерекше назар аударылады.

Білім беру бағдарламалар тобы бойынша І-ші шығармашылық емтиханды бағалау критерийлері

Білім беру бағдарламалар тобы	Шығармашылық емтихан аты	Талаптары	Бағалау критерийлері
Журналистика	Шығарма. таңдаған тақырыптағы эссе* – жеке пікір, эсер, толғаныс композициясындағы еркін формадағы жазбаша шығарма	<i>мазмұны</i> – суреттелетін тақырыпты түсінуі, идеясының анықтығы, тақырыпты ашу барысында айқын дәйектер мен дәлелдердің болуы (ең жоғары ұпайы - 18) <i>ерекишелігі (стилі)</i> – мәтін құруда қызықты формаларды қолдануы, оқиғаларды, фактілерді, жағдаяттарды, адамдарды анық, бейнелі, әсерлі	50-35 ұпай («өте жақсы») – шығарма мазмұнын толық ашқан, стильдік сауаттылығы айқын аңғарылып тұратын, ойын ашық жеткізе алатын, сауаттылығы жоғары және логикалық ойлау қабілеті аңғарылып тұратын, сондай-ақ жиынтығын қоса есептегенде аса елеусіз стилистикалық қатесі бар шығармаға қойылады. 34-20 ұпай («жақсы») – шығарма мазмұны ашылған, ойлау қабілеті аңғарылатын, логикалық тұрғыдан жинақы, сауаттылығы жақсы, сондай-ақ жиынтығын қоса есептегенде стилистикалық

		суреттеуі (ең жоғары ұпайы -15)	қатесі бар шығармаға қойылады.
		сауаттылығы – баяндау стилін және тілін игергендігі (ең жоғары ұпайы -12)	19-5 ұпай («қанағаттанарлық») – сауаттылығы біршама аңғарылатын, ойлау қабілеті сезілетін, логикалық тұрғыда тұжырым жасауға тырысатын, сондай-ақ жиынтығын қоса есептегенде 7 стилистикалық қатесі бар шығармаға қойылады.
		*Таңдаған тақырыптағы эссе көлемі – жазбаша мәтіннің 3-4 беті (2 парақ)	4-0 ұпай («қанағаттанғысыз») – жазуға икемділігі аңғарылмайтын, өзінше ойлау қабілеті өте төмен, сауаттылығы нашар, сөйлем құрауға икемсіз, сондай-ақ жиынтығын қоса есептегенде 10-нан аса грамматикалық және стилистикалық қатесі бар шығармаға қойылады.

50-35 ұпай («өте жақсы») – шығарма мазмұнын толық ашқан, стильдік сауаттылығы айқын аңғарылып тұратын, ойын ашық жеткізе алатын, сауаттылығы жоғары және логикалық ойлау қабілеті аңғарылып тұратын, сондай-ақ жиынтығын қоса есептегенде аса елеусіз 3 стилистикалық қатесі бар шығармаға қойылады.

34-20 ұпай («жақсы») – шығарма мазмұны ашылған, ойлау қабілеті аңғарылатын, логикалық тұрғыдан жинақы, сауаттылығы жақсы, сондай-ақ жиынтығын қоса есептегенде 5 стилистикалық қатесі бар шығармаға қойылады.

19-5 ұпай («қанағаттанарлық») – сауаттылығы біршама аңғарылатын, ойлау қабілеті сезілетін, логикалық тұрғыда тұжырым жасауға тырысатын, сондай-ақ жиынтығын қоса есептегенде 7 стилистикалық қатесі бар шығармаға қойылады.

4-0 ұпай («қанағаттанғысыз») – жазуға икемділігі аңғарылмайтын, өзінше ойлау қабілеті өте төмен, сауаттылығы нашар, сөйлем құрауға икемсіз, сондай-ақ жиынтығын қоса есептегенде 10-нан аса грамматикалық және стилистикалық қатесі бар шығармаға қойылады.

6. II-інші шығармашылық емтиханды өткізу талаптары мен сұрақтар тізімі, бағалау көрсеткіштері

Сұқбаттасу кезінде әр талапкер шығармашылық емтихан комиссиясының алдына жеке сұқбаттасу құрып, бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланған/эфирге шыққан материалдарын немесе өз қолымен жазған/түсірген материалдарының қолжазбаларын/аудио-бейнежазбаларын көрсетеді. Сондай-ақ, жалпы танымдық сұрақтарға жауап беру арқылы өзінің жан-жақты ой-өрісін байқатады. Талапкерлерге қойылатын бағдарлық ауызша сұрақтардың тізімін қабылдау комиссиясының жауапты

хатшысы бекітеді. Талапкерлерге ұсынылатын 2-ші шығармашылық емтиханның бағдарлық ауызша сұрақтары бірнеше нұсқада жасалып, арнайы конверттерге салынып, желімделіп, қабылдау комиссиясы басшысының (орынбасарының) қолы қойылып, мөр басылып, қабылдау комиссиясының сейфінде құпия сақталады. Ауызша шығармашылық емтихан сұрақтары бағдарламалық сұрақтар тізімі түрінде емтиханға 3 күн қалғанда қабылдау комиссиясының арнаулы хабарландыру тақтайшаларына ілінеді.

Талапкерлер қабылдау комиссиясына портфолио түрінде келесі құжаттарды көрсетеді (қолында бар мүмкіндігіне қарай/жеке папка түрінде):

1) газет, журнал, теледидар, радио редакциялары, ақпараттық агенттік, жарнама компаниясы немесе ҚР Журналистер Одағының жергілікті бөлімшесі, Қазақстан теле-радио жүргізу қауымдастығы және басқа да шығармашылық ұйымдар берген ұсынымдарды, марапаттарды, дипломдар мен алғыс хаттарды;

2) баспасөз бетінде жарияланған немесе радио мен теледидардан берілген жазбалар, репортаждар, корреспонденциялар, өлеңдер, эссе, әңгімелер, бейнесюжеттер, фотосуреттер, баспалық-дизайнерлік жұмыстар, сондай-ақ жарияланбаған және эфирге берілмеген материалдар;

3) оқушылардың аудандық, қалалық, облыстық және республикалық шығармашылық олимпиадалары материалдары;

4) бейнеклиптер, өзі автор болып табылатын компьютерлік және веб-дизайн материалдары, балалар және тағы басқа хабарламалардың жүргізушісі ретінде теле-радио бағдарламалар жазылымдары;

Шығармашылық емтиханға портфолио тапсыру тәртібі (жеке папкаға түптеп):

- газет, журналдарда жарияланған материалдардың қиындысы (фото түпнұсқамен беріледі);

- кассетаға жазылған бейнесюжеттер, радиожазылымдар;

- газетке, журналға жарияланбаған материалдардың мәтіні және эфирге берілмеген теле-радио хабарламалардың сценарийі баспа түрінде;

- барлық жарияланымдарға БАҚ-ның бас редакторының қолы қойылып және мөрмен бекітілуі тиіс;

- материал лақап атпен шыққан жағдайда редакция жетекшісі автордың атын, фамилиясын мақұлдап бекітуі тиіс.

Бұл талапкердің белсенділігінің, шығармашылық позициясының дәлелді құжаты бола алады әрі комиссия алдында әңгіме жүргізу ауанына негіз бола алады.

Талапкердің шығармашылық жұмысы шығармашылық емтихан комиссиясымен бағаланады. Ұсынылған материалдар бойынша олар талапкерді 2-ші шығармашылық емтиханға жіберу немесе жібермеу жөнінде шешім шығарады.

Негізгі мақсат – талапкердің шығармашылық мүмкіндіктерін кеңінен білу, оның кәсіптік дағдысы мен мәдениетін, дүниетанымын аңғару.

Әңгімелесу шығарма жұмысын жазғаннан кейін араға бір күн салып өткізіледі. Онда комиссия мүшелері талапкерге шығарма жұмысының жетістіктері мен кемшін тұстарын айтып, ақыл-кеңестік бағыт-бағдар беруіне де мүмкіндік туады.

Кәсіпке жарамдылығын анықтау үшін әңгімелесуде (бұдан әрі – Әңгімелесу) талапкердің газет-журналдарда жарық көрген, теле-, радиоэфирден берілген материалдарының немесе қолжазба материалдарының мазмұнына көңіл бөлінеді. Сонымен бірге, талапкердің қазіргі қоғам және бұқаралық ақпарат құралдарының қызметі туралы түсінік-көзқарасы ауызша сұралады, осы тараптағы білімі тексеріледі, жатық сөйлей алуы, сөйлеу мәдениеті, журналистикаға деген бейімділігі ескеріліп, бағаланады.

Әңгімелесу емтиханы бойынша ең жоғары балл саны – 50.

Әңгімелесу бойынша 15 баллдан кем алған немесе емтиханға келмеген талапкерлер емтиханнан өтпеді деп есептеледі.

Әңгімелесуді қайта тапсыруға рұқсат етілмейді.

Осы Бағдарламада реттелмеген кейбір мәселелерді шығармашылық емтихан комиссиясының мүшелері өз беттерінше шешеді.

Білім беру бағдарламалар тобы бойынша II-ші шығармашылық емтиханды бағалау критерийлері

Білім беру бағдарламалар тобы	Шығармашылық емтихан аты	Талаптары	Бағалау критерийлері
Журналистика	Кәсіпке жарамдылығын анықтау үшін әңгімелесу	- Мамандыққа икемділігі және қызығушылығы (өз шығармашылығын жинақтап өткізеді) - Әңгімелесу. Талапкердің қазіргі қоғам және бұқаралық ақпарат құралдарының қызметі туралы түсінік-көзқарасы ауызша сұралады, осы тараптағы білімі тексеріледі, жатық сөйлей алуы, сөйлеу мәдениеті, журналистикаға деген бейімділігі ескеріліп, бағаланады	50-35 ұпай («өте жақсы») – комиссия мүшелерінің барлық сұрақтарына толыққанды, тыңғылықты, нақты дәлел-мысалдармен аргументтеп, жатық әрі сауатты жауап берген талапкерге қойылады. 34-20 ұпай («жақсы») – комиссия мүшелері қойған сұрақтардың басым бөлігіне орташа жауап берген, азғана білімін көрсетіп, журналистік жұмыстың мәнін біршама ұғына алатын талапкерге қойылады. 19-5 ұпай («қанағаттанарлық») – комиссия мүшелері қойған сұрақтарға тыңғылықты жауап бере алмаған, сұрақтан ауытқып, журналистік жұмыстың мәнін атүсті ғана ұғына алатын талапкерге қойылады. 4-0 ұпай («қанағаттанғысыз») – комиссия мүшелері қойған сұрақтарға жауап бере алмаған, таңдаған мамандығы туралы хабарының мүлдем жоқ екендігін аңғартқан, дүниетанымы саяз екендігін көрсеткен талапкерге қойылады.

50-35 ұпай («өте жақсы») – комиссия мүшелерінің барлық сұрақтарына толыққанды, тыңғылықты, нақты дәлел-мысалдармен аргументтеп, жатық әрі сауатты жауап берген талапкерге қойылады.

34-20 ұпай («жақсы») – комиссия мүшелері қойған сұрақтардың басым бөлігіне орташа жауап берген, азғана білімін көрсетіп, журналистік жұмыстың мәнін біршама ұғына алатын талапкерге қойылады.

19-5 ұпай («қанағаттанарлық») – комиссия мүшелері қойған сұрақтарға тыңғылықты жауап бере алмаған, сұрақтан ауытқып, журналистік жұмыстың мәнін атүсті ғана ұғына алатын талапкерге қойылады.

4-0 ұпай («қанағаттанғысыз») – комиссия мүшелері қойған сұрақтарға жауап бере алмаған, таңдаған мамандығы туралы хабарының мүлдем жоқ екендігін аңғартқан, дүниетанымы саяз екендігін көрсеткен талапкерге қойылады.

ҚОСЫМША 1

1. Шығармашылық емтиханның тақырыптары

Эссеге ұсынылатын үлгілік тақырыптар:

2. Тәуелсіздік – тұғырым
3. Абай-дана, дара тұлға
4. Мен және Ел
5. Журналист болғым келеді
6. Астана – бас қала
7. Адамгершілік – асыл қасиет
8. Сезімнің мөлдір тамшылары
9. Ауылымның абзал адамдары
10. Әкешім – асқар тауым
11. Әр қазақ менің жалғызым!
12. Латын әліпбиі – уақыт талабы
13. Қазақстан – ұлттар достығының мекені
14. Ер қанаты ат.
15. Біз жанбасақ лапылдап...
16. Ұлы Даланың жеті қыры
17. Бекзада болмысты батыр Бекзат
18. Рухани жаңғыру – ел мұраты
19. Қарттарым, аман жүрмісің?
20. Менің сүйікті жазушым
21. Адам болу бір бақыт
22. Махаббат – асыл сезім
23. Мектебім – алтын ұям
24. Мен қазақтың мың өліп, мың тірілген...
25. Мен саған сәбимін...
26. Өмір, мен саған ғашықпын!
27. Туған тілім – анамның тілі
28. Түркістан – жаңа қала
29. Ұлт намысы – менің намысым
30. Ұстазым менің, ұстазым
31. Балалығым – бал дәуренім

II –інші Сұқбаттасу емитханының бағдарлық сұрақтары

1. Журналистика білім беру бағдарламасын неліктен таңдадың?
2. Қандай газет-журналдарды оқисың?
3. Радио тыңдайсың ба? Ұнататын бағдарламаларың, хабарларың?
4. Диктор кім? Теле-радио жүргізуші кім? Айырмашылығы бар деп ойлайсың ба?
5. Өзің тұратын жердегі аудандық не қалалық газетпен, телеарнамен байланысың бар ма? Материалдарың қабылданып, жарияланды ма?
6. Қандай кітап оқыдың, қазір не оқып жүрсің? Сүйікті жазушың?
7. Сені қандай тақырыптар, қандай газет материалдары қызықтырады?
8. Сенің тұрақты көретін телеарнаң? Ұнатып көретін бағдарламаларың?
9. Тұратын аймағыңдағы облыстық, аудандық газетті оқисың ба? Ондағы қандай материалдар қызықтырады?
10. «Ұлан» газетін, «Ақ желкен» журналын оқисың ба? Қандай тақырыптағы материалдары қызықтырады?
11. Өз шығармаларың туралы не айтасың? Материалдарың, жеке күнделік жазбаларың бар ма?
12. Өзің қадірлейтін, еліктейтін журналисін кім?
13. Сенің ұғымыңдағы әділдікті қаймықпай тура жазатын журналист кім?
14. Сенің ұғым-түсінігіңдегі «Тәуелсіздік», «Тәуелсіз Қазақстан»?
15. Қазақстанның Тұңғыш Президенті, Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев туралы не білесің?
16. Көрнекті қоғам қайраткерлерінен кімдерді білесің?
17. Қазақстан Республикасының Конституциясы (Ата Заңы) жөніндегі түсінігің?
18. Парламент мәжілісінің депутаты кім? Атқаратын қызметі, рөлі?
19. Ұлттық өнер мәселесін қалай түсінесің?
20. Қазақ әдебиетінің классик жазушыларынан кімдерді білесің?
21. «Алаш арыстары» деп кімдерді айтамыз?
22. Абайдың қара сөздері жөнінде не білесің?
23. Қазіргі қазақ журналист-жазушыларынан, редакторларынан кімдерді білесің?
24. 1986 жылғы Желтоқсан оқиғасы жөнінде не білесің?
25. Н.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру», «Ұлы даланың жеті қыры» мақалалары жөнінде қысқаша баяндаңыз
26. Қазақстан халқы Ассамблеясы туралы түсінігің?
27. Қазақстандағы дін ахуалы туралы не айтасың?
28. Қазақстан – сан алуан ұлттар достығының мекені екенін дәлелде?
29. Қазіргі Қазақстанның жетістіктері жөнінде баянда.
30. Латын әліпбиі жөніндегі түсінігің?

Талапкердің интеллектісін, қызығушылығын және бейімділігін, сондай-ақ қоғамдық-саяси өмірдегі өзгерістер туралы оның көзқарасын анықтау үшін комиссия мүшелері басқа да сұрақтар қоя алады.

Қойылған сұрақтар мен әр талапкердің жауабы хаттамаға енгізіледі. Бұл құжаттың соңына жауаптың қысқаша сипаттамасы және жалпы қорытынды беріледі. Хаттамаға комиссия мүшелері қол қояды.

Журналистика мамандығына түсу үшін Мирас университетінің ішкі тест емтихандар тізімі

Қазақ тілі мен әдебиеті

1. Орфографиялық нормаға сай жазылған тіркесті көрсетіңдер.
А) Екі жүз мыңнан астам
В) 1465-жыл
С) Жәнібекхан
D) Жетісу өңірі
Е) Өзбек-ұлысы
2. Ойталқыға кемінде қанша адам қатысады?
А) 3-тен астам
В) 4-тен астам
С) 5-тен астам
D) 6-дан астам
Е) 7-ден астам
3. Ғылыми стильдің мақсатын көрсетіңдер.
А) Заттың, құбылыстың жалпы ерекшелігін ашып мәлімет беру
В) Әсер ету
С) Хабарлау
D) Баға беру
Е) Қоғамдық пікір білдіру
4. «Риторика» сөзі қай тілден алынған?
А) Көне грек
В) Латын
С) Француз
D) Ағылшын
Е) Испан
5. Қосымшасы дұрыс жалғанған нұсқасын көрсетіңдер.
А) Кубогы
В) Кубоктің
С) Кубогі
D) Кубоктер
Е) Кубокті
6. Сөйлемнің стилін ажыратыңдар. Керей хан (туған жылы белгісіз – 1473) Керей хан – Қазақ хандығының негізін қалаушы екі тарихи тұлғаның бірі, алғашқы қазақ ханы.
А) Ғылыми стиль
В) Ресми ісқағаздар стилі
С) Публицистикалық стиль
D) Көркем әдебиет стилі
Е) Ауызекі сөйлеу стилі
7. Айтыс дегеніміз не?
А) Пікірталастың өнер деңгейіне көтерілген ерекше түрі
В) Сөзталас

- C) Ойталқы
- D) Жер дауы
- E) Шешендік сөз

8. Көп нүктенің орнына қажетті сөздерді қойындар. Суды ысырапсыз пайдаланудың нәтижесінде Арал теңізінің ... төмендеп, ... 30–200 км-ге дейін көтерілді.

- A) Деңгейі, су айдыны
- B) Биіктігі, кеңдігі
- C) Көлемі, ені
- D) Суы, қамысы
- E) Тереңдігі, жалпақтығы

9. Шешендік сөзге қойылатын талаптар:

- A) Мәнді, мағыналы, мазмұнды болуы; ұтқыр шешімге, тапқыр қисынға, суырыпсалмалыққа құрылуы
- B) Өз пікірінің дұрыстығына көз жеткізуді мақсат етуі
- C) Шытырман оқиғаға құрылуы
- D) Қарсыластың кемшілігін таба білу
- E) Психологиялық дайындық

10. Сыни пікірдің өзіндік ерекшелігі:

- A) Жұмыстың қысқаша мазмұны мен өзектілігін, артықшылығы мен кемшілігін көрсету, сыни талдау жасау
- B) Жеке тұлғаның кез келген жағдайдағы мәселені зерттеп, қорытып, өз ойын еркін жеткізе алуы
- C) Нақты сөзге дайындық
- D) Бірнеше адамның жиынтық ойы
- E) Терең ойлау

11. Тыныс белгілері дұрыс қойылған сөйлемді анықтаңдар.

- A) Қойнауы бағалы балықтарға бай, жағасы қамысты теңіз еді.
- B) Арал теңізі Қазақстанның інжу-маржаны.
- C) 1960-жылдардан бастап Арал теңізін игеру қолға алынды.
- D) Халық санының, өсуіне орай суға деген қажеттілік те артты.
- E) Апатқа ұшырағанға дейінгі тұздылығы – 10–12‰ болған.

12. Ахмет Байтұрсынұлының сынға берген анықтамасы:

- A) Адам ісінен шыққан нәрсені тексеріп, баға беру
- B) Шешендік нақыл, мақал, мысал, жұмбақ, жауап
- C) Бір адамға арнайы айтылған сәлем, сын, әзіл, бата
- D) Күнделікті дайындық
- E) Тезис

13. Жұрт алдында сөйлеудің дайындық жолдары:

- A) Психологиялық дайындық, нақты сөзге дайындық, күнделікті дайындық
- B) Шығармашылығын дамыту
- C) Жиналыс, конференция, съездерге көп қатысу
- D) Өз бетінше дайындық
- E) Тыңдаушылармен жиі сұхбаттасу

14. Төле бидің нақыл сөзін табындар.

- A) Шешендіктен не пайда,

- Артында сөзі қалмаса?
 Батырлықтан не пайда,
 Халқына қайран қылмаса?
- В) Ақыл деген – дария,
 Алдын тоссаң, тоқырар.
- С) Сөз анасы – құлақ,
 Су анасы – бұлақ,
 Жол анасы – тұяқ.
- Д) Тату болса, ағайын жақын,
 Ақылшы болса, апайың жақын.
- Е) Өсиетке терең бол, Өсек сөзге керең бол!

15. Сөйлемнің берілу формасын анықтаңдар. *Еркіндігіңе қамыт туссе, елдігіңнен не қайыр?*

- А) Нақыл сөз
 В) Мәтел
 С) Мақал
 Д) Проблемалық сұрақ
 Е) Сілтеме

16. «Өзіңе-өзің кәміл бол, халқыңа әділ бол!» шешендік сөзінің авторы кім?

- А) Төле би
 В) Қазыбек би
 С) Келдібек би
 Д) Керей хан
 Е) Ақтамберді жырау

17. Шешендік сөздің жанрлық мазмұнына қарай бір түрі –

- А) Шешендік толғау
 В) Тума талант
 С) Айтыс-даулар
 Д) Жер дауы
 Е) Пернелі сөз

18. Руаралық не еларалық қылмыстық, азаматтық істерді шешу барысында айтылатын шешендік сөз –

- А) Шешендік дау
 В) Шешендік арнау
 С) Шешендік толғау
 Д) Термелі сөзі
 Е) Бата

19. Шешендік дауға қойылатын негізгі талаптар:

- А) Айтылар ойдың мазмұны терең, мәнді, шындықпен астасқан, дәлелді болуы
 В) Өмір, дүние сыры, адамдар қатынасының түйінін шешу
 С) Қоғамдық- әлеуметтік жайға алаңдаушылық; саясатқа күмән; философиялық талдау
 Д) Көп дерек жинау
 Е) Сырт келбеті

20. Құрдастардың, нағашы мен жиеннің, жезде мен балдыздың арасындағы өткір қалжың, қағытпа сөздер пікірталастың қай түріне жатады?

- А) Сөз талас

- B) Ойталқы
- C) Ойкөкпар
- D) Айтыс
- E) Пікір алмасу

21.

Асты сызылған тіркестің лексикалық қатарын анықтаңдар. *Зияткерлік миграция – белгілі бір себептерге (жұмыс бабы немесе оқу орнының ауысуы) байланысты басқа мемлекетке қоныс аудару.*

- A) Термин
- B) Кәсіби сөз
- C) Диалект сөз
- D) Неологизм
- E) Эвфемизм

22. «Резмиграция» терминінің білдіретін мағынасын анықтаңдар.

- A) Көшіп кеткендердің қайта оралуы
- B) Әскери тұтқындарды босату
- C) Сыртқы миграция
- D) Босқындарды туған еліне қайтару
- E) Ішкі миграция

23.Ресми ісқағаздардың түрлерін табыңдар.

- A) Бұйрық, ереже, сенімхат, тілхат, қолхат
- B) Өтініш, түйіндеме, миграциялық саясат
- C) Келісімшарт, репатриант
- D) Бейресми дерек, хабарландыру, мінездеме
- E) Интонация, хаттама

24.

«Орындау міндеттелсін, _____ баса

_____ көңіл бөлінсін, қамтамасыз етілсін» тіркестерінің қай стильге жататынын анықтаңдар.

- A) Ресми ісқағаздар стилі
- B) Ғылыми стиль
- C) Көркем әдебиет стилі
- D) Публицистикалық стиль
- E) Ауызекі сөйлеу стилі

25. Сөйлемнің стилін анықтаңдар. *Миграция – адамдардың қандай да бір аумақ шекарасынан өтіп, ұзақ уақытқа немесе біржолата қоныс тебу процесі*

- A) Ресми ісқағаздар стилі
- B) Ғылыми стиль
- C) Ауызекі сөйлеу стилі
- D) Публицистикалық стиль
- E) Көркем әдебиет стилі

26.«Публицистика» термині қандай ұғымда жұмсалады?

- A) Қоғам өмірі үшін маңызды мәселелерді талқылау
- B) Әлеуметтік-тұрмыстық мәселелер
- C) Діни бағыттағы мәселелер
- D) Соттағы сөздер
- E) Шешендік сөздер

27. Стыль түрін көрсетiңдер. Бұл шара жол-көлік ережесiн сақтай бермейтiн көлiк жүргiзушiлерiн қауiптен сақтауға септiгiн тигiзбек.

- A) Публицистикалық стиль
- B) Ғылыми стиль
- C) Ауызекi сөйлеу стилi
- D) Көркем әдебиет стилi
- E) Ресми iсқағаздар стилi

28. Публицистикалық үндеудiң мақсаты:

- A) Жұртшылықты қоғамдық мәнi бар iске қатыстыру, жұртшылықтың санасына ықпал ету
- B) Жаңалықтардан хабардар ету
- C) Шығарманың мазмұнымен таныстыру
- D) Газет-журналдар тарату
- E) Халықты бiр жерге жинау

29. Шешендiк сөздiң құрылысына қарай түрлерi:

- A) Термелi сөз, пернелi сөз
- B) Шешендiк толғау, шешендiк дау
- C) Айтыстар, даулар
- D) Жер дауы, құн дауы
- E) Шешендiк арнау, шешендiк толғау

30. «Өнертабыс» сөзiне сәйкес келетiн қатарды көрсетiңдер.

- A) Электронды бесiк
- B) Қоғам айнасы
- C) Демократиялық процесс
- D) Ғылыми шолу
- E) Публицистикалық шығарма

31. «Өнер – ризық, несiбе таусылмайтын...» шешендiк сөзiнiң авторы –

- A) Шойынбет би
- B) Олжабай батыр
- C) Байғозы батыр
- D) Ағыбай батыр
- E) Сыздық төре

32. Пікiр алмасуға жатпайтын форманы ажыратыңдар.

- A) Ғылыми хабарлама
- B) Iскерлiк сессия
- C) Семинар
- D) Арнайы комиссияның мәжiлiсi
- E) Көпшiлiк қатысатын митинг

33. Орфографиялық нормаға сай жазылған қатарды табыңдар.

- A) Батут, көлiк-жай
- B) Балмұздақ, жемiстi мұз
- C) Тұс қағаз, өнертабыс
- D) Секiру қондырғысы, қойлым
- E) Кино театр, сериал

34. Шешендiк сөз құрылымына қарай бiрнеше бөлiктен тұрады:

- A) Кiрiспе, негiзгi бөлiм, қорытынды

- В) Басы, ортасы, аяғы
- С) 1-бөлім, 2-бөлім, 3-бөлім
- Д) Хабарлау, түсіндіру, қорытындылау
- Е) Толғау, арнау, дау

35. Публицистикалық стильдің жанрлары:

- А) Репортаж, мақала, очерк
- В) Олең, поэма, дастан
- С) Әңгіме, повесть, роман
- Д) Драма, комедия
- Е) Арнау, толғау, дау

36. Стиль түрін көрсетіндер. *Дуниежүзінде туризм экономикалық маңызы зор сала болып есептеледі.*

- А) Публицистикалық стиль
- В) Ғылыми стиль
- С) Ауызекі сөйлеу стилі
- Д) Көркем әдебиет стилі
- Е) Ресми ісқағаздар стилі

37. Орфографиялық нормаға сай жазылған сөзді анықтаңдар.

- А) Спорттық бағдарлау
- В) Мульти спорт
- С) Рафтинг
- Д) Альпенизм
- Е) Шыңға-шығу

38. Қорғаушының сөзі шешендіктің қай түріне жататынын анықтаңдар.

- А) Соттағы шешендік сөздер
- В) Әлеуметтік-тұрмыстық шешендік сөздер
- С) Әлеуметтік-саяси шешендік сөздер
- Д) Академиялық шешендік сөздер
- Е) Діни шешендік сөздер

39. Әлеуметтік-тұрмыстық мазмұндағы шешендік сөздер:

- А) Мерейтойларда, салтанатты жиындарда, қаралы жиындар мен астарда, елшіліктер қабылдауында айтылатын сөздер
- В) Ғылыми хабарлама
- С) Қорғаушының сөзі
- Д) Шешендік арнау
- Е) Уағыз

40. Білім-ғылымдық мазмұндағы шешендіктің түрін көрсетіндер.

- А) Баяндама
- В) Қорғаушының сөзі
- С) Патриоттық тақырыптағы сөз
- Д) Шешендік толғау
- Е) Уағыз

41. Дәріс шешендіктің қай түріне жататынын табыңдар.

- А) Білім-ғылымдық мазмұндағы шешендік сөздер
- В) Соттағы шешендік сөздер
- С) Діни шешендік сөздер

- D) Әлеуметтік-саяси шешендік сөздер
- E) Әлеуметтік-тұрмыстық шешендік сөздер

42. Мәдени-танымдық туризмнің белгісін ажыратындар.

- A) Рухани құндылықтармен таныстыру
- B) Байдаркамен жүзу
- C) Шаңғы спорты
- D) Альпинизм
- E) Джи-п-тур

43. Туризмге қатысты терминдер қатарын ажыратындар.

- A) Маунтинбайк, рафтинг
- B) Симпозиум, мәжіліс
- C) Ғылыми кеңес, сурет көрмесі
- D) Тренинг, шолу
- E) Бұғымен серуендеу, сот процесі

44. Қазақстандағы ең танымал туристік нысанды белгілендер.

- A) Бурабай
- B) Қаратау
- C) Сарысу
- D) Марқакөл
- E) Балқаш

45. Тыныс белгісі дұрыс қойылған сөйлемді ажыратындар.

- A) Туризм өз ішінен бірнеше түрге бөлінеді: әлеуметтік, спорттық, емдік-сауықтыру, мәдени-танымдық және т.б.
- B) Туризм өз ішінен бірнеше түрге бөлінеді, әлеуметтік, спорттық, емдік-сауықтыру, мәдени-танымдық және т.б.
- C) Туризм өз ішінен: бірнеше түрге бөлінеді – әлеуметтік, спорттық, емдік-сауықтыру, мәдени-танымдық және т.б.
- D) Туризм – өз ішінен бірнеше түрге бөлінеді: әлеуметтік, спорттық, емдік-сауықтыру, мәдени-танымдық және т.б.
- E) Туризм өз ішінен бірнеше түрге бөлінеді – әлеуметтік, спорттық, емдік-сауықтыру, мәдени-танымдық және т.б.

46. Сөйлемнің стилін ажыратындар. *Керей хан (туған жылы белгісіз – 14/3) – қазақ хандығының негізін қалаушы екі ұлы тарихи тұлғаның бірі, алғашуы қазақ ханы.*

- A) Ғылыми стиль
- B) Көркем әдебиет стилі
- C) Ресми ісқағаздар стилі
- D) Публицистикалық стиль
- E) Ауызекі сөйлеу стилі

47. Сөйлемдегі терминді анықтаңдар. *Айқастың 5-раундында Г.Головкин 36-жеңісіне қол жеткізді.*

- A) 5-раундында
- B) 36-жеңісіне
- C) Қол жеткізді
- D) Айқастың
- E) Г.Головкин

48. Тыныс белгісі дұрыс қойылған сөйлемді анықтаңдар.

- А) Қазақ жерінің, қазақ елінің ең сұрапыл қасіреті -«Ақтабан шұбырынды, Алқакөл сұлама» оқиғасы.
- В) 1723-жылдың көктемінде қазақ еліне жоңғарлар жеті түмен әскерімен басып кірген еді.
- С) Бейбіт өмір сүріп жатқан халықты талан-таражға салып азық-түлік мал-мүлкін тартып алуды көздеді.
- Д)Барлық қазақ жан-жаққа тарап кейбірі Самарқандқа, кей- бір тайпа-рулар Қызылқұмға – Қарақұмға өтеді.
- Е) Сөйтіп, бұл оқиға «Ақтабан шұбырынды, Алқакөл сұлама» деген атауға ие болады.

49. «Болашақтың энергиясы» тақырыбымен өткен еліміздегі ауқымды іс-шараны анықтаңдар.

- А) «ЭКСПО-2017»
 - В) Қысқы Азия ойындары
 - С) Қысқы универсиада
 - Д) Саммит
 - Е) ЕҚЫҰ-ның жиыны
- 50 «Ел іші – өнер кеніші» сөйлемінде сызықшаның қойылу себебін анықтаңдар.
- А)Оңашаланған айқындауышқа байланысты қойылған.
 - В)Бастауыш та, баяндауыш та ілік тұлғалы зат есім болған- дықтан қойылған.
 - С)Бастауыш атау септігіндегі сөзден, баяндауыш жіктік жал- ғауының 3- жағындағы атау тұлғалы сөзден болғандықтан қойылған.
 - Д)Құрмалас сөйлемге байланысты қойылған.
 - Е)Төл сөз бен автор сөзіне байланысты қойылған.

51. С.Сейфуллин шығармалары:

- А) «Сыр сандық»
- В) «Таза бұлақ»
- С) «Жер қазғандар»
- Д) «Жазғытұры»
- Е) «Домбыра»

52. С.Сейфуллиннің «Тар жол, тайғақ кешу» романы – ... шығарма.

- А) Мемуарлық
- В) Биологиялық
- С) Лирикалық
- Д) Дұрыс жауап жоқ
- Е) Публицистикалық

53. С.Сейфуллиннің мектепке жазған оқулығы:

- А) Көркем әдебиет
- В) Тарих
- С) Қазақ тілі
- Д) Өліппе
- Е) Математика

54. С.Сейфуллиннің «Сыр сандық» өлеңі не туралы?

- А) Достық
- В) Сандық
- С) Домбыраның пернесі
- Д) Тауық
- Е) Шың

55. І.Есенберлин қазақ әдебиетінде негізін салған жанр:

- A) Тарихи роман
- B) Пьеса
- C) Новелла
- D) Эссе
- E) Очерк

56. І.Есенберлиннің «Қаһар» романының кейіпкерлері:

- A) Кенесары
- B) Абай
- C) Ыбырай
- D) Олжас
- E) Ажар

57. І.Есенберлин қалам тартпаған әдебиет жанры:

- A) Фантастика
- B) Пьеса
- C) Роман
- D) Өлең
- E) Поэма

58.

«Көшпенділер» трилогиясында қазақ халқының неше ғасырлық тарихы баяндалған ?

- A) 6
- B) 2
- C) 3
- D) 1
- E) 11

59. А.Сүлейменовтің төл шығармалары:

- A) «Бесін», «Кек»
- B) «Сыр сандық»
- C) «Абай жолы»
- D) «Әке мен бала»
- E) «Ертегілер әлемі»

60. А.Сүлейменовтің шығармашылығы жайлы жарық көрген кітап:

- A) «Парасат падишасы»
- B) «Сыр сандық»
- C) «Көкшетау»
- D) «Абай жолы»
- E) «Кек»

61. А.Сүлейменовтің Біржан сал өміріне арналған шығармасы:

- A) «Адасқақ»
- B) «Абай жолы»
- C) «Бесін»
- D) «Хан Кене»
- E) «Жетінші палата»

62. «А.Сүлейменовтің «Бесатары»
қызыл империяға қарсы атылған оқ» деген пікірді айтқан:
А) С.Елубай
В) Ә.Бөпежанова
С) А.Аханбайқызы
D) М.Есжанова
Е) Р.Сыздықова

63. А.Сүлейменовтің Мемлекеттік сыйлық алған шығармасы:
А) «Ситуациялар»
В) «Абай жолы»
С) «Көкшетау»
D) «Сыр сандық»
Е) «Екі дос»

64. Асқар Сүлейменовтің «Бесатар» повесі
А) 1968 жылы
В) 2001 жылы
С) 2008 жылы
D) 2003 жылы
Е) 2005 жылы

65. Қасым Аманжолов
1930 жылы Алматыға келіп, бір жыл қай газетте жұмыс істейді.
А) «Лениншіл жас»
В) «Қазақстан әйелдері»
С) «Жас Алаш»
D) «Егемен Қазақстан»
Е) «Шымкент келбеті»

66. Қ.Аманжоловтың кең көлемді атты поэмалары да бар.
А) «Жамбыл тойында», «Құпия қыз», «Ақын өлімі туралы аңыз»
В) «Абай жолы»
С) «Батыр Баян»
D) «Дарабоз»
Е) «Шыңға шық»

67. Қ.Аманжолов 1938 жылы тұңғыш өлеңдер жинағы
А) «Өмір сыры»
В) «Абай жолы»
С) «Қара сөз»
D) «Қазақ хрестоматиясы»
Е) «Сыр сандық»

68. Қасым Аманжолов кім?
А) Соғыстан кейінгі қазақ әдебиетінің дамуына айтарлықтай үлес қосқан XX ғасыр дағы қазақ поэзиясының көрнекті қайраткерлерінің бірі, сонымен қатар журналист, композитор, аудармашы.
В) Қазақтың соңғы ханы болған
С) Атақты билеуші
D) Билік басында отырға хан ұрпағы
Е) Революцияға қатысқандардың бірі

69. Қасым Аманжолов дүниеге келген өңір:

- A) Қарағанды облысы Қарқаралы ауданы
- B) Жезқазған қаласы
- C) Ақсай қаласы
- D) Жымпиты ауданы
- E) Орал қаласы

70. Қасым Аманжоловтың өзі туралы жазған өлеңі:

- A) «Өзім туралы»
- B) «Өзім жайлы мәлімет»
- C) «Өзім жайымнан мәлімет»
- D) «Өз жайымнан ақпарат»
- E) «Өзім жайлы ақпарат»

71. Қасым Аманжолов меңгермеген аспап:

- A) Домбыра, мандолина, сырнай, скрипка, пианинода
- B) Барабан
- C) Қобыз
- D) Гитара
- E) Бас гитара

72. Қасым Аманжоловтың «Өмір сыры» атты алғашқы өлеңдер жинағы неше жасында жарық көрген?

- A) 27
- B) 40
- C) 41
- D) 42
- E) 43

73. Смағұл Елубай дүниеге келген жер:

- A) Түрікменстан
- B) Орал қаласы
- C) Алматы қаласы
- D) Тараз қаласы
- E) Семей қаласы

74. Смағұл Елубай кітаптары:

- A) «Ойсылқара», «Саттар соқпағы»
- B) «Абай жолы»
- C) «Қаһар»
- D) «Алмас қылыш»
- E) «Жанталас»

75. «Ақ боз үй» («Одинокая юрта») романы қазақ және орыс тілдерінде бірнеше рет басылды. Шығарманың негізгі тақырыбы қандай?

- A) Ашаршылық жылдардағы нәубеттің көріністері
- B) Дастан
- C) Қоғам бірлігі
- D) Табиғат көрінісі
- E) Қазақ даласының көрінісі

76. Смағұл Елубай сценарий жазған тарихи фильмдер:

- А) Қызыл отау», «Ай астындағы үй» , «Өтелмеген парыз», «Қазақ хандығы» телесериалы
В) «Томирис»
С) «Сұлтан Бейбарыс»
D) «Абай жолы»
Е) «Жау жүрек мың бала»

77. Тарихта «Ұлы жұт» деген атпен қалған ашаршылық жылдары:

- А) 1931–1933 жылдары
В) 1998–1999 жылдары
С) 1993–1995 жылдары
D) 1987–1998 жылдары
Е) 1941–1945 жылдар

78. Қасым Аманжолов шығармашылығының шыңы, қазақ поэзиясының алтын қорына қосылған қастерлі мұрасы?

- А) «Ақын өлімі туралы аңыз» поэмасы
В) «Абай жолы» романы
С) «Жанталас» романы
D) «Ертегілер» жинағы
Е) «Қара сөз» жинағы

79. Смағұл Елубай жазған «Ақ боз үй» романының жалғасы.

- А) «Мінәжат» және «Жалған дүние» шығармалары
В) «Абай жолы»
С) «Көкшетау»
D) «Хан Кене»
Е) «Азия»

80. «Қызыл отау» (1982 ж.), «Ай астындағы үй» (1983 ж.), «Өтелмеген парыз» (1983 ж.), «Сұрапыл Сұржекей» (1992 ж.), «Батыр Баян» (1992 ж.), «Кек» (2004 ж.) көркем фильмнің сценарийін жазған кім?

- А) Смағұл Елубай
В) Абай
С) Ыбырай
D) Шоқан
Е) Мағжан

81. «Ойсылқара» (1972 ж.), «Саттар соқпағы» (1974 ж.), «На свете белом» (1982 ж.), «Жарық дүние» (1978 ж.), сондай-ақ «Ақ боз үй» (1990 ж.) кітаптарының авторы кім?

- А) Смағұл Елубай
В) С.Сейфулин
С) М.Жұмабаев
D) М.Дулатов
Е) С.Торайғыров

82. Смағұл Елубай кім?

- А) Қазақ прозасының кәсіби деңгейінің өсуіне үлкен үлес қосқан жазушы.
В) Әнші
С) Жырау
D) Жыршы
Е) Күйші

83. Жазушы Смағұл Елубай осы дәуірдің шындығын баяндайтын трилогия

- A) «Ақ боз үй», «Мінәжат», «Жалған дүние»
- B) «Айман-Шолпан»
- C) «Батыр Баян»
- D) «Сұрапыл соғыс тарихы»
- E) «Алғашқы қадам»

84. «Жалған дүние» романы кейіпкерлері

- A) Хансұлу мен Едіге
- B) Абай
- C) Мағжан
- D) Сәкен
- E) Сұлтанмахмұт

85. Смағұл Елубай қандай қаламгер?

- A) Әдеби ортада да, қазақ кино өнерінде де өзінің айтар ойы мен халқына қажетті рухани дүниелері мол, қарымды қаламгер.
- B) Атақты қаламгер
- C) Тек роман жазды
- D) Тек қана поэма жазған
- E) Саясатпен айналысқан

86. Суреткер Смағұл Елубайдың қазақ прозасында да үлкен із салған, өз шығармашылығында дара да сара соқпақ тартқан басты үш кітабы

- A) «Ақ боз үй», «Мінәжат», «Жалған дүние»
- B) «Дарабоздар»
- C) «Абай жолы»
- D) «Ауылдарстар»
- E) «Көкшетау»

87. «Мынау жалған дүние, кімдерден кейін қалмаған!»

(XV–

XVI ғасырлар) шығармасының авторы

- A) Шалкиіз
- B) Абай
- C) Ілияс
- D) Ахмет
- E) Мағжан

88. «Жігіттер, жалған дүние бізден қалар, бір күні ажал келіп жаныңды алар» (XVIII–XIX ғасырлар) шығармасының авторы?

- A) Шал Құлекеұлы
- B) Ыбырай
- C) Шәкәрім
- D) Ахмет
- E) Яссауи

89. «Қайғы емес қаза, болмаймын наза, ноқталы басқа бір өлім» (XIX–XX ғасырлар) деген шығарманы кім жазған?

XIX–

- A) Шәкәрім
- B) Д.Исабеков
- C) М.Мақатаев
- D) Қ.Мырзалиев

Е) М.Шаханов

90.«Мәңгілік бала бейне» әңгімесіндегі айды өзіне сырлас еткен кейіпкер

- А) Ләйлә
- В) Ая
- С) Қатира
- Д) Меруерт
- Е) Әлия

91. Мұхтар Әуезов өмір сүрген уақыт

- А) 1897–1961
- В) 1999-2003
- С) 1995-2023
- Д) 1987-2024
- Е) 1989-2024

92. Қандай эпопея арқылы қазіргі қазақ прозасы күллі дүние жүзі әдеби классиканың шырқау шыңына шықты.

- А) «Абай жолы»
- В) «Сара жол»
- С) «Батыр Баян»
- Д) «Көкшетау»
- Е) «айман-Шолпан»

93. «Бала Мұхтар» (1967 ж.), «Жас Мұхтар» (1977 ж.) атты естелік-кітапшалары арқылы жұртшылыққа жақсы танылған кім?

- А) Ахмет Әуезов
- В) Ыбырай
- С) Шоқан
- Д) Қашқари
- Е) Ясауи

94. Абайдың бүкіл қарасөзі мен өлеңдерін ғана емес, А.С.Пушкин, И.А.Крылов, М.Ю.Лермонтовтан аударған тәржімелеріне дейін бес жасынан жаттап өскен кім?

- А) М.Әуезов
- В) Абай
- С) Шәкәрім
- Д) Шоқан
- Е) Ыбырай

95. Әуез атасынан кейін бала Мұхтардың өміріне әсер еткен екінші адам

- А) Қасымбек.
- В) Шоқан
- С) Мағжан
- Д) Бұхар жырау
- Е) Төле би

96. Бес кластық училищеге 1912–1913 оқу жылында түсіп, 33 оқушының ішінен келесі сыныпқа үздік бағамен (грамотамен) көшірілген екі оқушының бірі болған кім?

- А) М.Әуезов
- В) Шоқан
- С) Мағжан

- D) Міржақып
- E) Ілияс

97.

1917 жылы Жүсіпбек Аймауытұлымен бірігіп жазған «Қазақтың өзгеше мінездері» деген алғашқы мақаласы «Алаш» (Ташкент, 30 наурыз, №16) газетіне басылса, Тұрағұл Абайұлымен бірігіп жазған «Адамдық негізі – әйел» атты мақаласы «Сарыарқа» газетіне (Семей, 5 қыркүйек, №12), «Оқудағы құрбыларыма» атты мақаласы да осы газеттің 14 қыркүйектегі санына шығады. Бұл қай қаламгер?

- A) М.Әуезов
- B) М.Мақатаев
- C) Қ.Мырзалиев
- D) Қ.Қайсенов
- E) Ш.Мұртаза

98. 1918 жылы Жүсіпбек Аймауытұлы екеуі Семейде «Абай» журналын шығарып, «Екеу» деген атпен мақалалар жариялай бастайды. Ол-кім?

- A) М.Әуезов
- B) М.Мақатаев
- C) М.Шаханов
- D) Д.Исабеков
- E) Ш.Мұртаза

99.

1920 жылы Семей губревкомының (губерниялық революциялық комитет) жанынан ашылған қазақ бөлімінің меңгерушісі және «Қазақ тілі» газетінің ресми шығарушысы кім болады.

- A) М.Әуезов
- B) Ш.Мұртаза
- C) Д.Исабеков
- D) Н.Корш
- E) М.Ильминский

100. «Еңлік-Кебек», «Ел ағасы», «Бәйбіше-тоқал» пьесаларын кім жазды?

- A) М.Әуезов
- B) М.Ильминский
- C) Н.Корш
- D) И.Ефремов
- E) Ф.Успенский

101.

«Қазақ тілі – дамыған, жетілген, бай, икемді тілдің бірі. Бұл пікіріміздің растығын кезінде кемеңгер Абай дәлелдеген болатын» Қанатты сөздің авторы кім?

- A) Ш.Уалиханов
- B) С.Сматаев
- C) О.Сүлейменов
- D) М.Шаханов
- E) Б.Бұлқышев

102. Тілдің таңдамалы, қолайлы, ой-пікірді дәл беруге жарамды, жалпыға ортақ жүйелері – қай норманың анықтамасы?

- A) әдеби норма

- B) тіл
- C) сөз
- D) сөйлем
- E) ақпарат

103. Сөздік құрамдағы қолданылу жиілігіне қарай жаппай қолданылатын сөздер қалай аталады?

- A) актив сөздер
- B) тіркестер
- C) мағыналы сөздер
- D) кірме сөздер
- E) көнерген сөздер

104. Сөздік қорға жаңадан енген сөздер қалай аталады?

- A) неологизмдер
- B) актив
- C) пассив
- D) диалект
- E) говор

105. Әдеби тілде жазуда бірізділікті қалыптастыратын норма қалай аталады?

- A) әдеби норма
- B) сөз мағынасы
- C) диалект сөздер
- D) көнерген сөздер
- E) қосымша

106. Үндестік заңы дегеніміз не? Анықтама беріңіз.

- A) сөз ішіндегі немесе сөз арасындағы дауыссыз дыбыстардың бір-біріне ықпал етуі
- B) сөздердің қосымшалар арқылы жасалуы
- C) жаңа сөздердің жасалуы
- D) лексикалық сөздік қордың дамуы
- E) сөздердің орын тәртібі арқылы жасалып, байланысуы

107. Тіл дыбыстарын зерттейтін тіл білімінің саласы қайсы?

- A) фонетика
- B) морфология
- C) синтаксис
- D) лексика
- E) лексикография

108. Тұрақты сөз тіркесін табыңыздар.

- A) көп түкірсе көл
- B) ақ орамал
- C) үйдің сырты
- D) ашық алаң
- E) жаңбырлы уақыт

109. Қазақ тіліндегі сөздер буын үндестігіне сәйкес қалай жіктеледі?

- A) жуан, жіңішке, аралас
- B) дара, күрделі
- C) сапалы, қатыстық

- D) қатаң, ұяң, үнді
- E) салалас, сабақтас

110. «Өнердің ең асылы - сөз» Даналық сөздің авторы кім?

- A) Абай Құнанбаев
- B) Мұхтар Әуезов
- C) Мағжан Жұмабаев
- D) Міржақып Дулатов
- E) І.Жансүгіров

111. Вербалды қатынас дегеніміз не?

- A) тілдік қатынас
- B) ойлау
- C) сөйлеу
- D) ақпарат беру
- E) сөздік қорды дамыту

112. Сөйлеу актісінде сөз ішіндегі немесе сөз аралығындағы дыбыстардың бір-бірімен үндесіп, үйлесімді айтылуы дегеніміз не?

- A) үн
- B) дауыссыз дыбыс
- C) дауысты дыбыс
- D) ақпарат
- E) мәлімет

113. Сөздердің біркелкі дауысты дыбыстан басталуы қалай аталады?

- A) аллитерация
- B) үн
- C) салдыр
- D) морфема
- E) фонема

114. Сөйлеушінің сөзін бөлмей мұқият тыңдау, бұл...?

- A) әдептіліктің белгісі
- B) сый көрсетпеу
- C) тыңдамау
- D) сөз қайтару
- E) дұрыс жауабы жоқ

115. Дауыстылар жақтың ашылу дәрежесіне қарай қалай бөлінеді?

- A) ашық, қысаң, жартылай ашық
- B) қатаң
- C) ұяң
- D) үнді
- E) дауыссыз

116. Этнолингвистика дегеніміз не?

- A) сөздердің қалыптасқан сөз орамдарының шығу тегін тарихын, оның мәні мен мағынасын, қазіргі қолдану аясын зерттейтін тіл білімнің саласы
- B) тіл дыбыстарының жасалу жолы мен дамуы
- C) сөздік қордың дамуы мен қалыптасуы
- D) грамматикалық тұлғалардың жаңа бағыттары
- E) тұрақты тіркестердің тарихына сипаттама жасау

117. Этнолингвистикалық құбылыс туралы еңбек жазған, деректер жинаған қазақтың қоғам қайраткері

- A) Мәшһүр Жүсіп Көпейұлы
- B) Абай
- C) Шәкәрім
- D) Шоқан
- E) Ясауи

118. Қай сөз жалпылама қолданылатын сөзге жатады?

- A) су
- B) Шымкент
- C) Айсұлу
- D) Алтынай
- E) Шынар

119. Неологизмді табыңдар

- A) жасанды интеллект
- B) кітап
- C) орамжапырақ
- D) ғарыш
- E) жұлдыз

120. Белгілі бір ғылым саласына тән сөздер қалай аталады?

- A) терминдер
- B) жаңа сөз
- C) көнерген сөз
- D) диалект сөз
- E) говор

121.	Лексика	не	нәрсені	зерттейді?
A)		сөз		мағынасын
B)		сөздік		құрамын
C)		сөз		тіркесін
D)		тіл		дыбыстарын
E)	сөйлем мүшелерін			

122.	Антоним	сөздерді	көрсетіңіз.
A)	Соғыс	-	бейбітшілік
B)	Жұт	-	жұрт
C)	Көрші	-	көлем
D)	Арман	-	мұрат
E)	Салт - дәстүр		

123.	Синонимдес	сөз	тізбегін	көрсетіңіз.
A)	Ер	-		батыр
B)	Ағаш	-		темір
C)	Тас	-		жер
D)	Ауыр	-		жеңіл
E)	Қысқа - ұзын			

124.	Омоним	бола	алатын	сөз:
A)	Мал			

B)						Өз
C)						Әркімнің
D)						Ыстық
E) Жалғау						
125.	Сан	есімнен	жасалған	сөз	тіркесін	көрсетіңіз.
A)			Екеуі			кездесті
B)			Аялдаманың			қасында
C)			Олар			әдепті
D)			Біз			кездестік
E) Жақын жолдасым						
126.	Сын	есімі	бар	сөз	тіркесін	табыңыз.
A)			Үлкен			алаң
B)			Екі			оқушы
C)			Кітапты			алды
D)			Шығысқа			қарай
E) Дәріханаға бару						
127.	Барыс	септігіндегі		зат	есімді	табыңыз.
A)						Көктемде
B)						Досыма
C)						Көлдің
D)						Қаладан
E) Табиғатты						
128.	«Қысқа»		сөзінің	антонимін		көрсетіңіз.
A)						Ұзын
B)						Кең
C)						Аласа
D)						Тар
E) Биік						
129.	Дауысты	дыбыстардың	ерін қатысына	қарай	түрлерін	анықтаңыз.
A)			Еріндік,			езулік
B)			Шұғыл,			ызың
C)			Жуан,			жіңішке
D)			Ашық,			қысаң
E) Қатты, жуан						
130.	Жуан		дауысты		сөзді	табыңыз.
A)						Ғұлама
B)						Көне
C)						Кезең
D)						Билік
E) Куәлік						
131.	Ашық		буынды		сөзді	көрсетіңіз.
A)						Дала
B)						Дос
C)						Он
D)						Күн
E) Үй						

132. Жіңішке буынды сөздерді көрсетіңіз.
 A) Семіз, ерен
 B) Ащы, қышқыл
 C) Тұзды, қатты
 D) Тәтті, Жуан
 E) Күшті, мықты

133. Түбір сөзге жалғанып, оған түрлі мағына беретін қосымшаны табыңыз.
 A) Жұрнақ
 B) Қосымша
 C) Түбір
 D) Сөз
 E) Жалғау

134. Сөйлемнің түрін анықтаңыз.
 Қоңырау соғылды, оқушылар үзіліске шықты.
 A) Салалас сөйлем
 B) Аралас сөйлем
 C) Лепті сөйлем
 D) Жай сөйлем
 E) Сабақтас құрмалас сөйлем

135. Жаз айын белгілеңіз.
 A) Тамыз
 B) Ақпан
 C) Мамыр
 D) Сәуір
 E) Қараша

136. «Дәулет» сөзінің синонимін табыңыз.
 A) Байлық
 B) Аз
 C) Үлкен
 D) Қас
 E) Бас

137. Қатаң дауыссыз дыбыстар қатарын көрсетіңіз.
 A) п, ф, т, ш, х
 B) в, г, ғ, к, ш
 C) р, м, п, ф, х
 D) с, м, р, п, г
 E) з, е, л, м, ң

138. Бірыңғай түбір сөздер қатарын табыңыз.
 A) Ұлт, намыс, кітап
 B) Табыскер, адамгершілік, дәрігер
 C) Оқыдық, сенгіш, кешегі
 D) Қаламгер, кітапхана, алтыбақан,
 E) Ертең, мұрагер, малшы

139. Тиісті жалғауды таңдаңыз: Сіздер... достарыңыз.
 A)

- дің

- B) - ге
C) - сің
D) - тің
E) – мін

140. Бұқар жыраудың Абылай туралы өлеңдерін жазып алып, ең алғаш пікір айтқан кім?

- A) Ш. Уәлиханов
B) Г. Потанин
C) М. Мағауин
D) С.Мұханов
E) Қ.Қайсенов

141. Төмендегі сөйлемде қандай тыныс белгісі қойылуы керек?

«Бұл.....үлкен бақыт».

- A) Сызықша
B) Үтір мен сызықша
C) Үтір
D) Қос нүкте
E) Қос нүкте мен сызықша

142. «Білгенімді айтайын деп, оны іздеп бардым» сөйлемі қандай құрмалас сөйлемге жатады?

- A) Мақсатты
B) Салалас
C) Шартты
D) Қарсылықты
E) Барлық жауабы дұрыс

143. «Бірақ, алайда» сөздері қандай жалғаулыққа жатады?

- A) Қарсылықты салалас
B) Себеп-салдарлы салалас
C) Ыңғайлас салалас
D) Түсіндірмелі салалас
E) Кезектес салалас

144. Төмендегі сөйлемнің түрін анықтаңыз: «Көктем келді»

- A) Жақсыз сөйлем
B) Салалас құрмалас сөйлем
C) Құрмалас сөйлем
D) Лепті сөйлем
E) Сұраулы сөйлем

145. Мақалды аяқтаңыз: Ер қанаты — ...

- A) Ат
B) Ерлік
C) Жолдас
D) Мал
E) Шапан

146. 60—70-тей адам жиналды деген сөйлемдегі сан есімнің түрін анықтаңыз.

- A) Болжалдық
B) Жинақтық

- C) Реттік
- D) Топтау
- E) Есептік

147. Қай сөйлемде есімше кездеседі?

- A) Мен сабақ оқыған жоқпын.
- B) Мен сабақ оқимын.
- C) Сабақ оқу керек.
- D) Мен сабақ оқыдым.
- E) Ол сабақ оқыды.

148. Синонимдік жұпты көрсетіңіз.

- A) Жуас, момын
- B) Сабырлы, шыдамсыз
- C) Бет, көз
- D) Аласа, кең
- E) Бай, кедей

149. Тек жуан буынды сөздер қатарын анықтаңыз.

- A) Сабақ, қала, тақырып
- B) Тіл, сөйле, көрік, кеме
- C) Күнделік, дәптер, терезе
- D) Мұғалім, шәкірт
- E) Бүгін, мен, үй

150. Күрделі бастауышты көрсетіңіз.

- A) Астана қаласы – Қазақстанның бас қаласы
- B) Жаңбыр құйып кетті
- C) Оқушылар мектептен қайтты
- D) Өтеген он төрт жаста
- E) Күн жылынды

151. Байтұрсынов тіл образдылығы, тіл бейнелілігі деген ұғымды қалай қазақшалаған:

- A) Тіл көрнекілігі.
- B) Тіл тазалығы.
- C) Тіл суреттілігі.
- D) Тіл әсемдігі.
- E) Тіл нақышы.

152. Байтұрсынов әдебиеттің үш тегін қалай атады:

- A) Өуез, толғау, айтыс-тартыс.
- B) Эпос, лирика, драма.
- C) Ұлы әңгіме, эпос, толғау.
- D) Айтыс-тартыс, эпос, ұзақ әңгіме.
- E) Ұзақ сөз, көңілді сөз, көсем сөз.

153. Байтұрсынов "ұлы әңгіме" деп қай жанрды атады:

- A) Роман.
- B) Повесть.
- C) Әңгіме.
- D) Поэма.
- E) Драма.

154. Әдеби тек тарапынан бөлгенде әдеби жанрлар қалай бөлінеді:

- A) Эпос, лирика, драма.
- B) Романтизм, реализм.
- C) Роман, повесть, әңгіме.
- D) Трагедия, драма, комедия.
- E) комедия.

155. Көркемдік әдіс тұрғысынан әдеби жанр екіге бөлінеді:

- A) Романтизм, реализм.
- B) Эпос, лирика.
- C) Роман, повесть.
- D) Комедия, трагедия.
- E) Реализм, классицизм.

156. Қаламгердің көркем ойды суреттеудегі өзіндік қолтаңбасы, ерекшелігі:

- A) Силь.
- B) Реализм.
- C) Романтизм.
- D) Тақырып.
- E) Идея.

157. Ұйқас деген не?

- A) Өлең тармақтарындағы сөз аяқтарының, соңғы буындардың үндестігі, өзара ұқсас, дыбыстас естілуі.
- B) Өлең тармақтарындағы буын сандарының бірдей болуы.
- C) Сөз басындағы дыбыстардың қайталануы.
- D) Сөйлемдердің синтаксистік құрылымының үйлесімділігі.
- E) Тармақтардың бірдей бунақтарға бөлінуі.

158. Қырықтан астам хикаядан тұратын туынды ?

- A) Оғызнама
- B) Күлтегін
- C) Махаббатнаме
- D) Ақиқат сыйы
- E) Қорқыт

159. Хас Хажиб атанған Ұлы ойшыл ?

- A) Ж Баласағұн
- B) А Иүгінеки
- C) Асан қайғы
- D) К. А Яссауи
- E) Қорқыт

160. Өз шығармаларында дүние жаратылысын ислам қағидаларымен түсіндіруші ойшыл ?

- A) А. Иүгінеки
- B) Қ. А. Яссауи
- C) Жиренше
- D) Хорезми
- E) Қорқыт

161. Махаббатнаме дастанының негізгі қаһарманы ?

- A) Мұхаммед қожабек
- B) Тоныкок
- C) Тоқтамыс
- D) Темір
- E) Жиренше

162. Диуани лұғат ат түрік еңбегін қазақшаға аударып баспаға әзірлеген ?

- A) А. Егеубаев
- B) Ғ. Айдаров
- C) Б. Сағындықов
- D) Ә. Құрымжанов
- E) Сүйіншіәлиев

163. Қ Яссауидің алғашқы шәкірті ?

- A) Мансұр ата
- B) Үкәш ата
- C) Сыпыра
- D) Асан ата
- E) Қорқыт

164. Тоқтамыс туралы аңыз қай жыраудың жыры ?

- A) Сыпыра
- B) Қазтуған
- C) Доспанбет
- D) Бұқар
- E) Қорқыт

165. Білім арқылы мәңгілік өмірге қолжеткізуге болады деп есептеген ғұлама ?

- A) А. Игүнеки
- B) К. А. Яссауи
- C) Қорқыт ата
- D) Ж. Баласағұни
- E) Асан қайғы

166. Атты мен жаяудың сәлемі жараспас кімнің сөзі ?

- A) Жиренше шешен
- B) Қазтуған
- C) Асан қайғы
- D) Сыпыра жырау
- E) Қорқыт

167. «Жазғытұры» кімнің өлеңі ?

- A) Абай
- B) Ыбырай
- C) Мағауия
- D) Ақылбай
- E) Шәкәрім

168. «Көңілге түрлі ой салар, әнді сүйсең менше сүй.» Абайдың қай өлеңінен

- A) «кұлақтан кіріп бойды алар»
- B) «Сегіз аяқ»
- C) «Жаз»
- D) «Дүтбайға»

Е) Қыс

169. «Дүниеде өзі, мал да өзі, ғылымға көңіл бөлсеңіз» кімнің сөзі ?

- А) Абай
- В) Шоқан
- С) Мағауия
- Д) Ыбырай
- Е) Шәкәрім

170. «Орысша оқу керек, хикмет те, малда өнер де, ғылымда бәрі орыста» кімнің сөзі ?

- А) Абай
- В) Шоқан
- С) Ақылбай
- Д) Ыбырай
- Е) Шәкәрім

171. «Европаға ашылған терезе» Шоқан туралы кімнің сөзі

- А) Потанин
- В) Достоевский
- С) Гонзевский
- Д) Ильминский
- Е) Пушкин

172. Ыбырай мектеп инспекторы болып қай жылы тағайындалды ?

- А) 1879
- В) 1880
- С) 1876
- Д) 1883
- Е) 1886

173. Абайдың «Сегіз аяқ» өлеңі қай жылы жазылды ?

- А) 1889
- В) 1881
- С) 1883
- Д) 1890
- Е) 1883

174. «Ескендір» кімнің поэмасы ?

- А) Абай
- В) Ақылбай
- С) Мағауия
- Д) Шәңгерей
- Е) Шортанбай

175. «Жанбота» кімнің әні ?

- А) Біржан
- В) Шортанбай
- С) Әсет
- Д) Ақан Сері
- Е) Абай

176. Күндердің күні болғанда, Бас кесермің жасырман. Махамбеттің қай өлеңі

- A) «Махамбеттің Баймағамбет сұлтанға айтқаны»
- B) «қызғыш құс»
- C) «Соғыс»
- D) «Исатай»
- E) Мұнар күн

177. «Бес нәрседен қашық бол, Бес нәрсеге асық бол.» Абайдың қай өлеңінен?

- A) «ғылым таппай мақтанба»
- B) «Әсемпаз болма әрнеге»
- C) «Бойы бұлғаң»
- D) «Жазғытұры»
- E) қыс

178. Тамағы тоқтық, жұмысы жоқтық, аздырар адам баласын Абайдың қай өлеңі ?

- A) Сегіз аяқ
- B) Жаз
- C) Бойы бұлғаң
- D) Күз
- E) қыс

179. Абай қай жылы қайтыс болды ?

- A) 1904
- B) 1903
- C) 1905
- D) 1906
- E) 1962

180. «Масғұт» кімнің поэмасы ?

- A) Абай
- B) Ақылбай
- D) Мағауия
- C) Шәкәрім
- E) Ыбырай

181. Аристотель қай поэманың кейіпкері ?

- A) «Ескендір»
- B) «Масғұт»
- D) «Медғат -Қасым»
- C) «Өзім әңгімесі»
- E) Зұлыс

182. Еспенбеттей ер қайда ? Ер күтетін ел қайда ? қай дастанынан алынған ?

- A) «Еспенбет»
- B) «Медғат-—асым»
- D) «Вадим»
- C) Күз
- E) қыс

183. «Асқар таудың сәні жоқ» кімнің өлеңі ?

- A) Дулат
- B) Махамбет
- D) Мұрат
- C) Шортанбай

Е) Шернияз

184. Мынау заман, қай заман, Азусызға тар заман. Азулыға бар заман, - авторы кім ?

- А) Шортанбай
- В) Дулат
- С) Шәңгерей
- Д) Мұрат
- Е) Шернияз

185. 1920 жылдары қазақ әдебиетінде қай жанрлық мұралар көбірек жазылды?

- А) Поэзиялық
- В) Прозалық
- С) Драмалық
- Д) Комедиялық
- Е) Публицистикалық

186. Қазақ әдебиетінде сатира жанрын дамытуға үлкен үлес қосқан қазақ ақындары?

- А) С.Дөнентаев, І.Жансүгіров
- В) Ғ.Мүсірепов, М.Әуезов
- С) М.Әуезов, С.Дөнентаев
- Д) І.Жансүгіров, Ж.Жабаев
- Е) С.Сейфуллин, С.Мұқанов

187. Қазақ театры өз тарихын қай кезеннен, қандай пьесамен бастайды?

- А) 1917 ²Еңлік-Кебек²
- В) 1920 ²Алтын сақина²
- С) 1910 ²Тілші²
- Д) 1930 ²Екі заң²
- Е) 1921 ²Қарагөз²

188. Әбіш Кекілбай қай жылы дүниеге келді.?

- А) 1939 ж.
- В) 1937 ж.
- С) 1940 ж.
- Д) 1920 ж.
- Е) 1925 ж.

189. Қазақ кеңес әдебиетінің ірге тасын қалаған қазақ жазушысы кім?

- А) С.Сейфуллин
- В) М.Жұмабаев
- С) М.Әуезов
- Д) І.Жансүгіров
- Е) Ж.Жабаев

190. «Аласапыран» романының авторы кім?

- А) М.Мағауин
- В) Қ.Жұмаділов
- С) С.Сейфуллин
- Д) С.Сматаев
- Е) Т.Әбдікұлы

191. Фольклористика нені зерттейді?

- A) ауыз әдебиетін
- B) аңызды
- C) ертегіні
- D) жырды
- E) айтысты

192. Б.Майлиннің проза жанрындағы алғашқы шығармасы

- A) Шұғаның белгісі
- B) Кемпірдің ертегісі
- C) Разия қыз
- D) Естай ауылы
- E) Раушан-коммунист

193. Б.Майлин мен Ғ.Мүсіреповтің бірігіп жазған пьесасы

- A) Аманкелді
- B) Жалбыр
- C) Талтақбайдың тәртібі
- D) Біздің жігіттер
- E) Майдан

194. Билер сөзіне тән шартты композициялық құрылыс қандай?

- A) бастау сөз, дау сөз, үкім сөз
- B) арнау сөз
- C) толғау сөз
- D) жырлау сөз
- E) тыңдау

195. Грек шешендік өнерінің көрнекті өкілі кім

- A) Демосфен
- B) Ньютон
- C) Маркс
- D) Э.Хемингуэй
- E) Солон

196. Шешендік өнердің көрнекті теоретигі кім

- A) Цицерон
- B) Демосфен
- C) Протогор
- D) Платон
- E) Евклид

197. Фольклор қай елдің сөзі?

- A) латын
- B) ағылшын
- C) грек
- D) француз
- E) орыс

198. Қазақ шешендік өнерінің бастауы
A) Орхон-Енисей жазба ескерткіштері
B) Түркі жазу тарихы
C) Ауыз әдебиеті

- D) Эпостық жырлар
- E) Батырлық жырлар

199. Қазақтың ұлттық дүниетанымын танытатын ерекше жанр

- A) шешендік өнер
- B) мақал-мәтел
- C) жаңылтпаш
- D) жұмбақ
- E) аңыз

200. Түгел сөздің түбі бір, түп атасы кім?

- A) Майқы би
- B) Аяз би
- C) Мөңке би
- D) Төле би
- E) Әйтеке би

ЛОГИКА ЖӘНЕ СЫНИ ОЙЛАУ

Тест сұрақтарының үлгілік тізімі

1. Қиылысты құрап тұрған бір көшенің бойына 11 ағаш, қиылысты құрап тұрған екінші көшенің бойына 11 ағаш отырғызуға болатын орын бар. Қиылысты құрап тұрған екі көшеге отырғызылатын ағаштардың ең аз саны қанша болмақ?

- A. Ағаштар саны 21
- B. Ағаштар саны 23
- C. Ағаштар саны 15
- D. Ағаштар саны 17
- E. Ағаштар саны 19

2. Дәптер - қаламсапқа қарағанда арзан, ал қарындашқа қарағанда қымбат. Қайсысы арзан?

- A. Қарындаш
- B. Қаламсап
- C. Дәптер
- D. Кітап
- E. Бояу

3. Белгісіз азаматтың әкесінің аты - Абай САМАТҰЛЫ, ұлының аты – Жамбыл ОМАРҰЛЫ. Белгісіз азаматтың аты-жөні кім?

- A. Омар Абайұлы
- B. Абай Жамбылұлы
- C. Абай Омарұлы
- D. Самат Омарұлы
- E. Жамбыл Абайұлы

4. Ваня Петядан жоғарғы қабатта, бірақ Сенядан төменгі қабатта, ал Коля - Петядан төменгі этажда тұрады. Олардың әрқайсысы төрт қабатты үйдің қай қабаттарында тұрады?

- A. 1 қабатта-Коля, 2 қабатта-Петя, 3 қабатта-Ваня, 4 қабатта-Сеня
- B. 1 қабатта-Ваня, 2 қабатта – Коля, 3 қабатта-Сеня, 4 қабатта-Петя
- C. 1 қабатта-Петя, 2 қабатта – Коля, 3 қабатта-Сеня, 4 қабатта-Ваня
- D. 1 қабатта-Коля, 2 қабатта-Ваня, 3 қабатта-Сеня, 4 қабатта-Петя
- E. 1 қабатта-Сеня, 2 қабатта – Петя, 3 қабатта-Ваня, 4 қабатта-Коля

5. Екі жолаушыөзенге жақындады. Өтуге болатын қайық бір адамға арналған. Екі адамның салмағын көтере алмайды! Жағадағы екі жолаушыешбір көмексіз екеуі де осы қайықпен келесі жағаға өтті. Олар мұны қалай жасады?
- A. Екеуі бір өзеннің қарам-қарсы жағаларында болды. Алдымен біреуі, содан кейін екіншісі өтті.
 - B. Екеуі өзеннің бір жағасында болды. Біреуі қайықпен өтті, екіншісі жүзіп кетті. Шаршаған кезде орындарын ауыстырды.
 - C. Екеуі өзеннің бір жағасында болды. Екеуі де қайықпен өтті.
 - D. Екеуі өзеннің бір жағасында болды. Екеуі де жүзіп өтті.
 - E. Екеуі екі түрлі өзеннің жағасында болды. Ешқайсысы келесі жағаға өте алмады.

6. Бір жарым лимон - 150 теңге тұрады. 10 лимон қанша тұрады?

- A. 1000 теңге
- B. 150 теңге
- C. 200 теңге
- D. 300 теңге
- E. 1500 теңге

7. Кітап үшін 1000 теңге және кітап құнының тағы жартысы төленді. Кітап қанша тұрады?

- A. 2000 теңге
- B. 100 теңге
- C. 300 теңге
- D. 400 теңге
- E. 500 теңге

8. Бір минут сайын бөрененің бір метрлік бөлігі кесіледі. Ұзындығы 6 метр болатын бөрене қанша минутта кесіледі?
- A. 5 минутта кесіледі
 - B. 10 минутта кесіледі
 - C. 15 минутта кесіледі
 - D. 20 минутта кесіледі
 - E. 30 минутта кесіледі

9. Қайсысы ауыр? 1 килограмдық таразы тасы немесе 1 килограмм шарлар?
- A. Олардың салмағы тең
 - B. 1 килограмдық таразы тасы ауыр
 - C. 1 килограмм шарлар ауыр
 - D. Алдымен тең салмақ болады, бірақ біртіндеп, шарлардың көлемі үлкен болғандықтан, оларға архимедтік күш әсер ететіндіктен таразы басы ауырлай түседі
 - E. Алдымен салмағы бірдей болады, бірақ олардың массасы әртүрлі, сондықтан 1 килограмдық таразы тасы біртіндеп ауырлай түседі (Архимедтік заң күшін ескере отырып).

10. Санап шығыңыз! Автобус жүріп келеді. Онда 5 жолаушы отыр. Аялдамада 6 жолаушы кірді. Келесі аялдамада 4 жолаушы түсіп қалды, және 2 жолаушы кірді, келесі аялдамада 3 жолаушы шығып кетті де 4 жолаушы кірді, келесі аялдамада

ешкім шықпады, бірақ 8 жолаушы кірді, келесі аялдамада 6 жолаушы шығып, 1 адам кірді, келесіде - 5 шығып, 4 кірді. Автобус барлығы неше аялдамаға тоқтады?

- A. 8
- B. 9
- C. 7
- D. 6
- E. 5

11. Сізде 5 таяқша бар деп елестетіңіз. Егер олардың екеуін екіге бөлсеңіз, барлығы қанша таяқша болады?

- A. Жеті таяқша.
- B. Үш таяқша.
- C. Бес таяқша.
- D. Он таяқша.
- E. Он бір таяқша.

12. Бір отбасыдағы екі апалы-сіңлілі қыздардың әрқайсысының үш ағасы бар. Отбасында қанша бала бар? Әрбір қыздың үш ағасы болса, онда отбасында қанша ұл бар?

- A. 5 бала: үш ұл және екі қыз.
- B. 8 бала: алты ұл және екі қыз.
- C. 6 бала: үш ұл және үш қыз.
- D. 7 бала: үш ұл және төрт қыз.
- E. 9 бала: бес ұл және төрт қыз.

13. Дүкенге 4 бала барды: Дима, Коля, Никита және Андрей, дүкенге барар жолда олар 4 теңге тапты. Никита дүкенге жалғыз барса, қанша ақша табар еді? Ал егер фильмде 25 бала болса, олар қанша ақша табады?
- A. 4 теңге
 - B. 20 теңге
 - C. 16 теңге
 - D. 12 теңге
 - E. 100 теңге
14. Бір күндік жәндіктер қанша уақыт өмір сүреді ?
- A. 1 күн
 - B. 1 ай
 - C. 1 жыл
 - D. 1 апта
 - E. 10 жыл
15. Аулада тауықтар мен қойлар болды. Олардың 3 басы және 8 аяғы бар. Қанша тауық және қанша қой болды?
- A. 3 тауық және 2 қой.
 - B. 2 тауық және 2 қой.
 - C. 3 тауық және 3 қой.
 - D. 2 тауық және 1 қой.
 - E. 1 тауық және 2 қой.
16. Менің әкем 31 жаста болғанда, мен 8 жаста едім, ал қазір әкем менен екі есе үлкен. Мен қазір неше жастамын?
- A. 16, әкесі 40.
 - B. 18, Әкеге 42.
 - C. 23, Әкеге 46.
 - D. 20, әкесі 40.
 - E. 22, Әкеге 44.
17. Ағасы 14 жаста, ал әпкесі 10 жаста. Әпкесі қазір қанша жаста болса, ағасы қанша жаста болады?
- A. 16 жыл.
 - B. 18 жаста.
 - C. 20 жыл.
 - D. 22 жыл.
 - E. 21 жыл.

18. Ең жылдам жәндікті көрсетіңіз?
- A. Шабандоз-қоңыз
 - B. Тарақан
 - C. Ұлу
 - D. Құмырсқалар
 - E. Қырықаяқ

19. Ұмытшақ бала үйден шығып, досы Эндрюге барды. Ол жарты жолдан өтіп, демалуға отырғанда, кітабын үйінде қалдырып кеткенін есіне түсірді. Бала үйіне оралып, кітапты алып, Эндрюге қайта барды. Ол Эндрюдің үйіне енді жеткенде бағана демалуға отырған жерде сөмкесін ұмытып кеткенін білді. Бала сөмкесіне қайтадан барып, содан соң досына келуге мәжбүр болды. Ол Эндрюге келгенде екі шақырымның орнына әлдеқайда көп жүргенін түсінді. Бала неше шақырым жер жүрді?
- A. 2 км.
 - B. 4 км.
 - C. 6 км.
 - D. 7 км.
 - E. 8 км.

20. Екі ана, Екі қыз және Әжесі мен немересі. Барлығы қанша?
- A. 3
 - B. 6
 - C. 4
 - D. 5
 - E. 2

21. Бөренені 2 бөлікке кесу үшін 1000 теңге төлеу керек. Бөренені 4 бөлікке кесу қанша тұрады?

- A. 3000 теңге.
- B. 4000 теңге.
- C. 2000 теңге.
- D. 1000 теңге.
- E. 5000 теңге.

dreamstime.com

22. Терезенің алдында 8 жасыл қызанақ жатты. Үш күннен кейін олар қызарып кетті. Қанша жасыл қызанақ қалды?

- A. 0
- B. 8
- C. 16
- D. 4
- E. 2

23. Екі бояушы екі сағат ішінде екі бөлмені бояй алады. Алты сағат ішінде 18 бөлмені бояу үшін қанша суретші қажет?
- A. 24
 - B. 8
 - C. 18
 - D. 12
 - E. 6
24. Ваня мен Коля - Серёжа мен Сашадан үлкен. Серёжа мен Саша - Петядан үлкен. Ең кішісі кім?
- A. Петя
 - B. Саша
 - C. Серёжа
 - D. Ваня
 - E. Коля
25. Пәтерде иттер мен мысықтар тұрады. Барлық жануарлардың тек біреуі ит емес, ал бір үй жануарынан басқасының бәрі мысық. Мысықтар мен иттердің барлығы қанша?
- A. Бір ит пен бір мысық
 - B. Бір ит пен үш мысық
 - C. Төрт ит және көптеген мысықтар
 - D. Бір ит пен үш мысық
 - E. Екі ит пен екі мысық
26. Маша мен Ваняның әрқайсысында 3 соратын кәмпиттен бар. Маша өзінің 2 кәмпитін жеді. Ваня да солай істеді. Ваняда қанша кәмпит қалды?
- A. 1
 - B. 2
 - C. 0
 - D. 4
 - E. 3
27. Егер сіз жарысқа қатысып, үшінші орындағы адамды басып озсаңыз, қандай орынға ие боласыз?
- A. Үшінші
 - B. Екінші
 - C. Үшінші
 - D. Бірінші
 - E. Бесінші
28. 100-ден 2-ні қанша рет шегеруге болады?
- A. 1 рет, $100-2=98$. Келесі азайту 100-ден шегеруге жатпайды.
 - B. B) 100
 - C. 0
 - D. 25
 - E. 50.

29. Фермада екі жылқы, бір қоян, бір күшік, бір мысық, шошқа мен шошқа, сиыр мен бұзау, күркетауық пен қаз болды. Иесі итпен келді. Фермада қанша аяқ болды?

- A. Екі аяқ
- B. 44
- C. 46
- D. 34
- E. 26

30. Бұл тізімге қайсысы енбеуі керек? Майшабақ, кит, акула, тунец, треска.

- A. Кит
- B. Майшабақ
- C. Акула
- D. Тунец
- E. Треска

31. Адамдар қартайған Атадан:

- Сіз неше жастасыз?- деп сұрады

"Мен кейбір туыстарымнан алты жүз есе үлкенмін", - деп жауап берді ол.

Рас па?

Солай болуы мүмкін бе?

- A. Егер атасы 50 жаста болса,
ал немересі 1 айлық болса, онда атасы немересінен 600 есе үлкен.
- B. Егер атасы 50 жаста болса,
ал немересі 1 айлық болса, онда атасы немересінен 100 есе үлкен.
- C. Егер атасы 50 жаста болса,
ал немересі 1 айлық болса, онда атасы немересінен 200 есе үлкен.
- D. Егер атасы 50 жаста болса,
ал немересі 1 айлық болса, онда атасы немересінен 60 есе үлкен.
- E. Егер атасы 50 жаста болса,
ал немересі 1 айлық болса, онда атасы немересінен 65 есе үлкен.

32. Жеті ағайынды ұлдардың әрқайсысының бір-біреуден қарындасы бар. Ол үйде барлығы неше қарындас бар?

- A. Біреу
- B. Үшеу
- C. Екеу
- D. Төртеу

Е. Алтау

33. Қаздар ұшып барады. Аңшы біреуін атып құлатты. Нешеуі қалды?

- A. Оқ тиіп құлаған біреуі қалды, қалғандары ұшып кетті
- B. Үш
- C. Он
- D. Екі
- E. Бес

34. Үйректер тобы ұшып барады: бір үйрек алдында, екеуі артта; біреуі - артта, екеуі алдында; біреуі екеуінің арасында және үшеуі қатарда. Барлығы қанша үйрек болды?

- A. 3 үйрек
- B. 4 үйрек
- C. 5 үйрек
- D. 2 үйрек
- E. 10 үйрек

35. “Ия, сен. Иә, мен - иә, сен екеуміз”.

Біз нешеуміз?

- A. Екеу
- B. Үшеу
- C. Жетеу
- D. Он
- E. Біреу

36. Әкесі мен ұлы, ұлы мен әкесі, немересі және атасы.

Олар барлығы нешеу?

- A. Үшеу
- B. Екеу
- C. Жетеу
- D. Он
- E. Біреу

37. Олар тобымен жүріп келеді: қайыненесі, күйеуі және күйеуі әйелімен, Анасы қызымен, әжесі - немересімен, қызы - әкесімен. Олар барлығы нешеу?

- A. Төртеу
- B. Үшеуі
- C. Жеті
- D. Бір
- E. Екеу

38. Алмұртта 37 алмұрт жемісі өсіп тұр, ал анар талының жемісі аздау. Анар талында қанша алмұрт өсіп тұр?

- A. Анар талында алмұрт өспейді
- B. Сансыз көп
- C. 37

- D. 50
- E. 100

39. Күн мен түн бірге қанша сағатқа созылады?

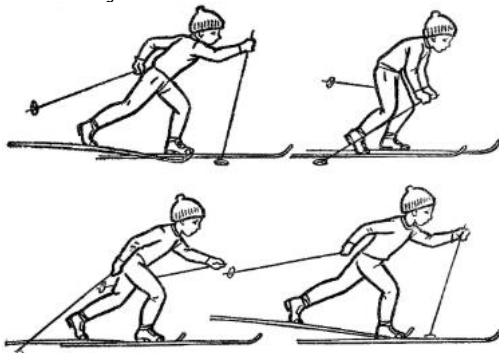
- A. 24 сағат.
- B. 48 сағат.
- C. 72 сағат.
- D. 12 сағат.
- E. 10 сағат.

40. Көшенің бір бетіндегі соңғы үйдің нөмірі 27. Көшенің қарсы бетінде қанша үй бар?

- A. 14
- B. 27
- C. 13
- D. 28
- E. 12

41. Екі шаңғышы бір уақытта бір-бірімен кездесуге қарсы бағытта жолға шықты. Біріншісі кездесетін жерге дейін 2 сағат жүрді. Екінші шаңғышы кездесуге дейін қанша уақыт жүрді?

- A. 2 сағат
- B. 3 сағат
- C. 1 сағат
- D. 4 сағат
- E. 30 минут

42. Екі оқушы қыз мектептен үйіне, ал үш ұл оларға қарсы жүріп келеді. Барлығы қанша бала үйлеріне қайтып барады?

- A. 2
- B. 5
- C. 7
- D. 10
- E. 1

43. Үстелде 1 алма жатыр. Ол 4 бөлікке бөлінді. Енді үстелде қанша алма бар?

- A. 1
- B. 4
- C. 2
- D. 5
- E. 3

44. Үш түйеқұс ұшып кетті. Бір аңшы атып тастады. Қанша түйеқұс қалды?
- A. 0
 - B. 2
 - C. 1
 - D. 3
 - E. 4
45. Қызда 5 алма бар. Ол 3-нен басқасының бәрін жеді. Қызда қанша алма қалды?
- A. 3
 - B. 2
 - C. 1
 - D. 4
 - E. 5
46. Неліктен тарақандар лас жерлерде жорғаласа да жұқпалы ауруларға шалдықпайды?
- A. Тарақандардың миында антибиотиктер бар.
 - B. Тарақанның құрсау тәрізді терісі оны инфекциядан қорғайды.
 - C. Тарақанның мұрты инфекцияны дереу залалсыздандырады.
 - D. Тарақанның қанаттары оны инфекциядан қорғайды.
 - E. Тарақанның денесі кез-келген сыртқы инфекцияны өлтіреді.
47. Ағайынды үш ұлдың әрқайсысының бір-бір қарындасы бар. Отбасында барлығы қанша бала бар?
- A. 4
 - B. 5
 - C. 1
 - D. 2
 - E. 3
48. 6 трактормен жер жыртылды.
Олардың 2-уі тоқтап қалды.
Далада барлығы қанша трактор бар?
- A. 6
 - B. 2
 - C. 3
 - D. 4
 - E. 1
49. Бөлменің 4 бұрышы бар. Әр бұрышта 1 мысықтан отыр. Әр мысыққа қарама-қарсы 3 мысық отыр. Бөлмеде қанша мысық бар?
- A. 4

- B. 2
- C. 3
- D. 1
- E. 5

50. Таяқтың 2 ұшы бар. Егер біреуін кессеңіз, онда қанша ұшы қалады?

- A. 2
- B. 1
- C. 3
- D. 0
- E. 4

51. Бір аяғымен тұрған әтештің салмағы 3 кг. Екі аяғымен тұрса салмағы қанша болады?

- A. 3 кг.
- B. 2 кг.
- C. 1 кг.
- D. 4кг.
- E. 0 кг.

52. Сағатына үш жылқы қосылып бірге 24 км шапты. Сонда, аттың әрқайсыс неше шақырым шапты?

- A. 24 км
- B. 0 км.
- C. 12 км
- D. 2 км
- E. 10 км

53. Бір жұмыртқаны 5 минут пісіру керек. Ал 6 жұмыртқаны пісіру қанша уақыт алады?

- A. 5 минут.
- B. 10 минут.
- C. 15 минут.
- D. 20 минут.
- E. 30 минут.

54. Төрт адам 20 минут бойы домино ойнады. Сонда олардың әрқайсысы неше минут ойнады?

- A. 10 минуттан.
- B. 20 минуттан.
- C. 20 минуттан.
- D. 20 минуттан.
- E. 20 минуттан.

55. Отбасында екі бала бар. Самат - Бейбіттің ағасы, бірақ Бейбіт - Саматтың інісі емес. Бұлай болуы мүмкін бе? Бейбіт кім?

- A. Қарындасы
- B. Көршісі
- C. Ағайы
- D. Жиені
- E. Немере бауыры

56. Қала бағыты бойынша 3 көлік, ал оларға қарсы 5 автобус жүріп келеді. Қалаға қанша көлік келе жатыр?
- A. 3 машина.
 - B. 1 машина.
 - C. 2 Машина.
 - D. 0 машина.
 - E. 5 машина.
57. Үш бала дойбы ойнады. Барлығы үш партия ойналды. Әр бала қанша партия ойнады?
- A. Үш партиядан.
 - B. Алты партиядан.
 - C. Бес партиядан.
 - D. Бір партиядан.
 - E. Екі партиядан.
58. Бүкіл әлем қандай жәндікке "қол шапалақтайды"?
- A. "Күйе-көбелекке"
 - B. Көбелектерге
 - C. Инеліктерге
 - D. Масаларға
 - E. Шыбындарға
59. Алты аяғы, екі басы, құйрығы бір. Мынау не?
- A. Атқа мінген шабандоз
 - B. Қолтырауын
 - C. Айдаһар
 - D. Ұлу
 - E. Медуза
60. Үйлері жоқ қалалар, суы жоқ өзендер және ағаштары жоқ ормандар қайда бар?
- A. Географиялық картада
 - B. Фильмдерде
 - C. Қиялда
 - D. Жұмақта
 - E. Түнде көретін түстерде
61. Кімдер бір орныда отырып "жүреді"?
- A. Шахматшылар
 - B. Арбадағы мүгедектер
 - C. Жүргізуші
 - D. Тракторшы
 - E. Нашақорлар
62. Бастау оңай, мүмкін, аяқтау қиын.
- A. Әңгіме
 - B. Сым
 - C. Белдік
 - D. Жанжал
 - E. Арақатынас
63. Сұрақ болып табылмайды. Бірақ жауап беруді қажет етеді. Ол не?
- A. Сыртқы есіктің қоңырауы немесе телефонның қоңырауы.

- B. Хат
- C. Жеделхат
- D. Достық
- E. Жанжал

64. Барлығын көре алатын кезде сіз оны көре алмайсыз,
Ал ештеңе көрінбейтін кезде оны көресіз.

- A. Қараңғылық
- B. Тұман
- C. Өрт
- D. Таңсәрі
- E. Жаңбыр

65. Профессор достарына өз қолымен көкөніс салатын дайындап беруді шешті. Ол үшін оған қажет болды: бұрыш - 3 дана және сонша қызанақ; қияр қызанақтан аздау, бірақ шалғамнан көп. Профессор салатқа қанша түрлі көкөністі қолданды?

- A. 9
- B. 6
- C. 7
- D. 8
- E. 5

66. Сізге тиесілі нәрсе, бірақ сізден гөрі басқалар көп қолданатын нәрсе.
Ол не?

- A. Сіздің есіміңіз
- B. Сіздің бойыңыз
- C. Сіздің мейірімділігіңіз
- D. Сіздің көркіңіз
- E. Сіздің ақыл-қабілетіңіз

67. Құлағында жүрекшесі бар жалғыз құс?

- A. Үкі
- B. Түйеқұс
- C. Тырна
- D. Феникс
- E. Қырғауыл

68. Римдіктер шанышқының дизайнына революциялық жаңалық енгізді-барлық кейінгі модельдер римдік шешімнің жетілдірілген түрі. Римдік жаңалыққа дейін шанықылар қандай болды?

- A. Біртісті
- B. Көптісті
- C. Тұтастісті
- D. Үштісті
- E. Төртбұрышты

69. Ең үлкен жемісі бар өсімдікті атаңыз.

- A. Асқабақ
- B. Қарбыз
- C. Қауын
- D. Қызанақ
- E. Кокос

70. Кез келген ғарышкер ұшу кезінде не жоғалтады?

- A. Салмақ
- B. Оттегі
- C. Әлеммен байланыс
- D. Ұйқы
- E. Қорқыныш

71. Адамның он екі жұп қабырғасы бар. Ненің үш жүзге жуық қабырғасы бар?

- A. Жыланның
- B. Пілдің
- C. Қырықаяқтың
- D. Тасбақаның
- E. Киттердің

72. 90% ы өртеніп, 10% ы тасталатын дақылды атаңыз.

- A. Темекі
- B. Тары
- C. Жүгері
- D. Бидай
- E. Арпа

73. Ең үлкен мүйіздің иесі - мүйізтұмсық (158 см-ге дейін). Ал, ең жұмсақ мүйізі бар қай жәндік?

- A. Ұлу
- B. Ешкі
- C. Ақбөкен
- D. Сиыр
- E. Бұғы

74. Неліктен “бір күндік” жәндіктер тез өледі?

- A. Олардың ас қорыту жүйесі, тіпті аузы жоқ
- B. Олар - жұқпалы ауруға шалдыққан
- C. Олар суыққа төзбейді
- D. Олар ыстыққа төзбейді
- E. Олар у-шу мен жарыққа төзбейді

75. "Бұл ауру. Бірақ өте сирек кездесетін дерт. Өкінішке орай, жұқпалы емес", - деді Гиппократ. Гиппократ не туралы айтты?

- A. Данышпандық туралы
- B. Психика туралы
- C. Ұйқы туралы
- D. Батылдық туралы
- E. Әзілкештік туралы

76. Егер түріктер "ауылды күзет" деп айтқысы келсе олар "қара авыл" дейтін болған. Ал бүгінгі күні ол қалай айтылады?

- A. "Қарауылда!"
- B. "Тоқта!"
- C. "Қатып қал!"
- D. "Кетпе!"
- E. "Қарама!"

77. Юлий Цезарь шеберлерге өз сарбаздарының қалқандары мен қаруларын зергерлік бұйымдармен безендіруді бұйырды. Неге?

- A. Лақтырып тастап кетпеулері үшін
- B. Мотивация үшін
- C. Бедел үшін
- D. Рухты көтеру үшін
- E. Батылдық үшін

78. Егер түнгі сағат 12-де жаңбыр жауса, “72 сағаттан кейін күн ашық болады” деп күтуге бола ма?

- A. Жоқ, өйткені 72 сағаттан кейін қайтадан түн ортасы болады
- B. Түскі уақыт болады
- C. Күн болады
- D. Қар жауады
- E. Иә, күн ашық болады

79. Шамда 20 лампа бар болған. Оның 5-і жанып кетті. Қанша лампа қалды?

- A. 20 (жиырма шам - 15 жұмыс істейтін және 5 күйген лампа).
- B. 15
- C. 19
- D. 12
- E. 5.

80. Қай жәндіктің мұрты өз аяқтарынан ұзын болады?

- A) Тарақанның
- B) Жирафтың
- C) Бұғының
- D) Медузаның
- E) Ұлудың

81. Бір джентльмен өзінің досына тапсырыс бойынша суретшіге салдырған портретті көрсетіп тұрып: "Менің әпкелерім де, бауырларым да жоқ, бірақ бұл адамның әкесі - менің әкемнің ұлы болған", - деді. Портретте кім бейнеленген?

- A. Джентльменнің ұлы.
- B. Джентльменнің ағасы.
- C. Джентльменнің атасы.
- D. Джентльменнің немересі.
- E. Джентльменнің өзі.

82. Саябақта 8 орындық бар. Үшеуі қайта боялды. Саябақта қанша орындық қалды?

- A. Сегіз
- B. Бес
- C. Алты
- D. Жеті
- E. Он

83. Термометр плюс +15 градусты көрсетіп тұр. Егер термометр екеу болса қанша градус көрсеткен болар еді?

- A. + 15 градус
- B. + 30 градус
- C. + 45 градус
- D. + 60 градус

Е. 0 градус

84. Қайсысы ауыр, қайсысы жеңіл: 1 кг мақта немесе 1 кг темір?

- А. Бірдей
- В. 1 кг алма
- С. 1 кг бидай
- Д. 1 кг тұз
- Е. 1 кг мақта

85. “Екі рет туады, бір рет өледі”?

- А. Жылан
- В. Тасбақа
- С. Кесіртке
- Д. Сушаян
- Е. Өрмекші

86. Адам бойындағы еш азаймайтын, тек көбейе беретін нәрсе не?

- А. Адамның жасы
- В. Ақыл
- С. Адамның салмағы
- Д. Білімпаздық
- Е. Достық.

87. Сіз одан көп алған сайын ол үлкейе береді. Ол не?

- А. Шұңқыр
- В. Ақша
- С. Жад
- Д. Махаббат
- Е. Ластанбау

88. Күн сайын тауға барады, таудан қайтады, бірақ орнында қалады?

- А. Жол
- В. Күн
- С. Ай
- Д. Жаңбыр
- Е. Өзен

89. Денесіне шеге қағуға болатын жалғыз жануар?

- А. Жылқы
- В. Бұқа
- С. Мүйізтұмсық
- Д. Піл
- Е. Ит

90. Қандай жануардың терісінен ағаш және мәрмәр тасты жылтырататын егеуіш жасалады?

- А. Акулалардың
- В. Бұқаның
- С. Мүйізтұмсықтың
- Д. Пілдің
- Е. Жылқылардың

91. Аш қарынға қанша жұмыртқа жеуге болады?

- A. 1 (қалғандары “аш қарынға жеген“ деп саналмайды).
- B. 10
- C. 2
- D. 3
- E. 0

92. “Әкемнің ұлы, бірақ менің ағам емес”. Кім туралы айтылып тұр?

- A. Немере аға туралы
- B. Туған аға туралы
- C. Менің ұлым
- D. Мен өзім
- E. Менің немерем

93. “Тамақтандырсаңыз ол тіріледі. Шөлін қандырсаңыз, ол өледі”. Ол не?

- A. От
- B. Жануарлар
- C. Өсімдіктер
- D. Достық
- E. Қақтығыстар

94. Отқа жанбайтын және суға батпайтын не?

- A. Мұз
- B. Титан
- C. Шыны
- D. Пластик
- E. Ғалымдардың еңбектері

95. Австралиялықтар қай жәндікті “теңіз арасы” деп атайды?

- A. Медузаны
- B. Пингвиндерді
- C. Итбалықтарды
- D. Теңіз кірпілерін
- E. Кірпікшешенді

96. Үш тауық үш күнде үш жұмыртқа береді. 12 күнде 12 тауық қанша жұмыртқа салады?

- A. 48
- B. 12
- C. 24
- D. 36
- E. 4

97. Адам қолға үйреткен насеком?

- A. Аралар
- B. Көбелектер
- C. Инелік
- D. Масалар
- E. Шыбындар

98. Қандай сұраққа "иә" деп жауап беру мүмкін емес?

- A. "Сіз ұйықтап жатырсыз ба?»
- B. "Сіз серуендеп жүрсіз бе?»
- C. "Сіз істеп жатырсыз ба?»

- D. "Сен бақыттысың ба?»
- E. "Сен ақылдысың ба?»

99. Қандай түйінді тарқату мүмкін емес?

- A. Теміржол
- B. Туыстық қатынастар
- C. Мемлекеттік
- D. Махаббат
- E. Қылмыстық

100. Қандай жануарлар әрқашан көздерін ашып ұйықтайды?

- A. Балықтар
- B. Балалар
- C. Маймылдар
- D. Қолтырауындар
- E. Үкі

101. Екі солдат өзеннің сол жағалауына жақындады, олар келесі жағалауға өтуі керек еді. Екі жасөспірім жағаға жақын жерде қайықпен жүзіп жүрді, суда басқа қалқымалы қайықтар болған жоқ. Алайда қайық суда 100 кг-нан артық салмақты көтере алмайды.

Сарбаздарды оң жағалауға өткізуді қалай ұйымдастыруға болады және мұны қанша сапарда жасауға болады? Бір сарбазды өткізу үшін екі сапар қажет: бірінші сапарда екі жасөспірім қарсы жағалауға өтеді, екеуінің біреуі сол жерде қалады, ал екінші жасөспірім қайықпен бастапқы жағалауға оралады.

Екінші рейсте жасөспірім қайықты солдаттардың біреуіне береді. Солдат оң жағалауға өтіп, қайықты екінші жасөспірімге қайтарады. Екінші жасөспірім бастапқы жағалауға жетеді. Осылайша, бір сарбазды паромға апару үшін екі сапар қажет болса, екеуін судан өткізу үшін неше сапар қажет?

- A) 4 рейс қажет болады
- B) 3 рейс қажет болады
- C) 2 рейс қажет болады
- D) 5 рейс қажет болады
- E) 1 рейс қажет болады

102. Англияда бұл гүлді ақындар жырлаған

Ол сәби перілер мен нәзік эльфтер үшін бесік ретінде қызмет етеді. Отаны - Парсы, ол жерден Түркияға қоныс аударып, XIX ғасырда Еуропаға тарады. Голландияда бұл гүлге табыну болды. Амстердамда бұл гүлдің екі үш пиязына (ұрығына) екі тас үй сатып алынғаны туралы тарихи дәлел бар.

- A) Қызғалдақтар
- B) Раушан гүлі
- C) Орхидеялар
- D) Магнолия
- E) Лиандралар

103. Өрттен қорқынышты не бар?

- A) Түтін
- B) Жанартаудың оянуы
- C) Жер сілкінісі

- D) Соғыс
- E) Сел

104. Әнді музыкасыз орындау қалай аталады?

- A) Акапелла
- B) Ария
- C) Хор
- D) Соло
- E) Речитатив

105. Қандай жануардың салмағы 190 тоннаға дейін жетеді?

- A) Көк кит
- B) Гиппопотам
- C) Піл
- D) Мүйізтұмсық
- E) Қолтырауын

106. Катя Ирадан жылдам,
ал Ира Ленадан жылдамырақ.
Сонда, кім бәрінен жылдам қимылдайды?

- A) Катя
- B) Ира
- C) Лена
- D) Надя
- E) Оля

107. Екі көліктің біреуі кең жолмен, екіншісі тар жолмен келе жатыр.
Жүк көлігі тар жолмен келе жатқан жоқ.
Жеңіл көлік қандай жолмен келеді?
Жүк көлігі ше?

- A) Жүк көлігі кең жолмен келе жатыр
- B) Жеңіл көлік кең жолмен келе жатыр
- C) Жүк көлігі кең жолмен келе жатқан жоқ
- D) Жүк көлігі тар емес жолмен келе жатқан жоқ
- E) Жеңіл көлік тар жолмен келе жатқан жоқ

108. Вераның терісі Людамен салыстырғанда қара түсті.
Вера Катямен салыстырғанда әлдеқайда ақ түсті.
Олардың ішіндегі ақшылы кім?

- A) Вера
- B) Люда
- C) Катя
- D) Оля
- E) Наташа

109. Нені дайындауға болады, бірақ жеуге болмайды?

- A) Сабақ бойынша үй тапсырмасын
- B) Бәліш

- C) Тамақ
- D) Сусын
- E) Бауырсақ

110. Толя Игорьден биік,
Игорь Колядан биік.
Сонда, ең ұзыны кім?

- A) Толя
- B) Игорь
- C) Коля
- D) Юра
- E) Андрей

111. Құрлықтағы адамдар ауырмайтын ауру?

- A) «Теңіз ауруы»
- B) Құтыру
- C) Іш сүзегі
- D) Летаргиялық ұйқы
- E) Туретта синдромы

112. Саша Толяға қарағанда көңілді,
Толя Ванядан көңілді.
Сонда, ең көңілдісі кім?

- A) Саша
- B) Толя
- C) Ваня
- D) Юра
- E) Андрей

113. Қандай құрттардың ішектері болмайды?

- A) Таспа құрттар
- B) Қосмекенділер
- C) Жұлдызды құрттар
- D) Жауын құрттары
- E) Мұз құрттары

114. Қандай моллюскілерді тірідей жейді?

- A) Устрицалар (Ostreidae)
- B) Брондалған (Polyplacophora)
- C) Қосжақпақтылар (Bivalvia)
- D) Күрекаяқтар (Scaphopoda)
- E) Қарынаяқтылар (Gastropoda)

115. Ең ірі жануар?

- A) Көк кит – «жолақ кит»
- B) Гиппопотам
- C) Мүйізтұмсық
- D) Піл
- E) Мегалодон

116. Өзге организмдегі ағза шырындарымен қоректенетін, басқалардың есебінен өмір сүретін тіршілік қалай аталады?

- A) Паразиттер
- B) Құрттар
- C) Жатыпшішерлер
- D) Арамтамақтар
- E) Өзгенің нанын жегіштер

117. Аралдар салатын су тіршілігі қалай аталады?

- A) Инжу-маржан полиптері
- B) Балықтар
- C) Құрттар
- D) Аралар
- E) Құстар

118. Қандай құстар ұша алмайды?

- A) Түйеқұстар
- B) Тотықұстар
- C) Көгершіндер
- D) Үкілер
- E) Қаршыға құс

119. Бәліш үш бөлікке кесілді.

Бәлішті үшке бөлу үшін барлығы неше тілік жасалды?

- A) Үш
- B) Екі
- C) Бір
- D) Төрт
- E) Бес

120. Терезе әйнегін бес ағайындылардың қайсысы сындырды?

Андрей: «Бұл Витя немесе Толя», - деді.

Витя: «Мұны мен де, Юра да жасаған жоқпыз», - деді.

Дима: «Бұлардың біреуі шындықты айтты, ал екіншісі айтпады», - деді.

Юра: «Жоқ, Дима, сен қателесесің», - деді.

Әкелері кем дегенде үш ағайынды шындықты айтқанына сенімді.

Терезені кім сындырды?

- A) Толя сындырды
- B) Андрей сындырды
- C) Витя сындырды
- D) Дима сындырды
- E) Юра сындырды

121. Маша Светаға қарағанда жылдам жүгіреді.
Света Оляға қарағанда жылдам.
Қай қыз бәрінен жылдам жүгіреді?

- A) Маша
- B) Света
- C) Оля
- D) Надя
- E) Галя

122. Лиза мен Петя саңырауқұлақтар мен жидектерді жинауға орманға барды. Лиза саңырауқұлақ терген жоқпын. Петя не жинады?

- A) Петя саңырауқұлақ жинады
- B) Петя саңырауқұлақ жинамады
- C) Петя жидек жинады
- D) Петя жидек жинамады
- E) Лиза саңырауқұлақ жинады

123. Ираның бойы Клаваға қарағанда 3 см қысқа.
Клава Любадан 5 см қысқа.
Сонда, ең ұзыны кім?

- A) Люба
- B) Клава
- C) Ира
- D) Майя
- E) Надя

124. Екі қайың өсіп тұр. Әр қайыңда төрт бүр (шишка) бар.
Екі қайыңда барлығы неше бүр бар?

- A) қайың ағашында бүр (шишка) болмайды
- B) 8 бүр
- C) 7 бүр
- D) 6 бүр
- E) 12 бүр

125. Қандай жәндік өз салмағынан 10 есе ауыр жүкті көтере алады?

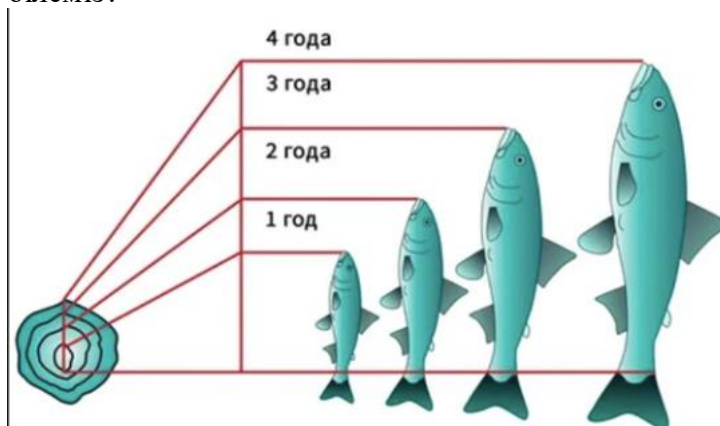

- A) Құмырсқа
- B) Кірпі
- C) Ақуыз
- D) Ара
- E) Тасбақа

126. Су қоймасындағы судың температурасы Цельсий бойынша 17 градус. Онда тіршілік ететін балықтардың дене температурасы қандай?

- A) 18 градус Цельсий
- B) 20 градус Цельсий
- C) 25 градус Цельсий
- D) 22 градус Цельсий
- E) 23 градус Цельсий

127. Сіз мөңке балығын (карась) ауладыңыз. Оның жасы нешеде екенін қалай білеміз?

- A) Қабыршағындағы сақиналарды санаңыз
- B) Балықтың ұзындығын өлшеңіз
- C) Тұмсығының ұшынан құйрық қанатына дейін өлшеңіз
- D) Қабыршақты жамылғыны өлшеңіз
- E) Балықтың қалыңдығын өлшеңіз

128. Қандай организмдер өмір бойы тоқтаусыз өседі?

- A) Маржандар
- B) Киттер

- C) Мөңке балығы
- D) Кірпікшелілер
- E) Сегізаяқтар

129. Оттегісіз ортада өмір сүре алмайтын тіршілік иелері?

- A) Балық
- B) Балдырлар
- C) Гельминттер
- D) Анаэробты микроорганизмдер
- E) Аскаридалар

130. Дөңгелекте 8 спиц бар.

Спицалар арасында қанша бөлік бар?

- A) 7
- B) 8
- C) 6
- D) 5
- E) 3

131. Тоғайға қарай бір топ құс ұшып келді.

Олар бір бұтаққа екеуден қонып еді, бір бұтақ бос қалды.

Әрқайсысы жеке қонып еді, біреуіне бұтақ жетпей қалды.

Тоғайда неше ағаш бар, барлығы қанша құс ұшып келді?

- A) Үш ағаш, төрт құс
- Ә) Төрт ағаш, төрт құс
- C) Төрт ағаш, үш құс
- D) Үш ағаш, үш құс
- E) Төрт ағаш, бес құс

132. Толя мен Игорь сурет салып отыр.

Бірі - үйдің, екіншісі - жапырақты бұтақтың бейнесін салуда.

Игорь үйді салмаса, Толя ненің суретін салды?

- A) Толя үйдің суретін салып отыр
- B) Толя жапырақтың суретін салып отыр
- C) Толя ұшақтың суретін салып отыр
- D) Толя машинаның суретін салып отыр
- E) Толя ағаштың суретін салып отыр

133. Үш құрбы ақ, жасыл, көк көйлек, аяқ киім киіп шықты. Бірдей түсті көйлек пен аяқ киім Аняда ғана бар. Валяның аяқ киімі де, көйлегі де аппақ емес. Наташа жасыл аяқ киім киген.

Құрбылардың әрқайсысының көйлектері мен аяқ киімдерінің түсін анықтаңыз.

- A) Наташа көк көйлек пен жасыл туфлимен, Валя - жасыл көйлек пен көк туфлимен, Аня ақ көйлек пен ақ туфлимен шықты. Наташа көк көйлек пен жасыл туфлимен, Аня жасыл көйлек пен көк туфлимен шықты. Валя жасыл көйлек пен көк туфлиде
- B) Наташа көк көйлек пен жасыл туфлимен, Аня жасыл көйлек пен көк туфлимен шықты
- C) Валя - жасыл көйлек пен көк туфлиде
- D) Валя - жасыл көйлек пен көк туфлиде
- E) Аня ақ көйлек, ақ туфли киген

134. Халықаралық конгрессте төрт ғалым кездесті: физик, тарихшы, биолог және математик. Олардың ұлттары әртүрлі болды және ғалымдардың әрқайсысы төрт тілдің екеуінде (орыс, ағылшын, француз және итальян) сөйлегенімен, олардың төртеуі де сөйлейтін тіл болмады. Үшеуі де сөйлейтін тіл болды. Ғалымдардың ешқайсысы бір мезгілде французша да, орысша да сөйлемеген. Физик ағылшын тілін білмесе де, биолог пен тарихшы бір-бірімен сөйлескісі келсе, аудармашы қызметін атқара алатын. Тарихшы француз тілінде сөйлейді және математикпен сөйлесе алады, бірақ соңғысы бірде-бір орыс сөзін білмейді. Физик, биолог және математик бір тілде бірге сөйлесе алмайды.

Әрбір ғалым қандай екі тілді біледі?

- A) Физик француз және итальян тілдерінде, тарихшы орыс және итальян тілдерінде, биолог ағылшын және француз тілдерінде, математик ағылшын және итальян тілдерінде сөйлейді.
- B) Физик орыс және итальян тілдерінде, биолог ағылшын және француз тілдерінде, математик ағылшын және итальян тілдерінде сөйлейді.
- C) Физик ағылшын және француз тілдерінде, тарихшы орыс және итальян тілдерінде, биолог ағылшын және француз тілдерінде, математик француз және итальян тілдерінде сөйлейді.
- D) Физик араб және итальян тілдерінде, тарихшы француз және испан тілдерінде, биолог ағылшын және француз тілдерінде, математик ағылшын және итальян тілдерінде сөйлейді.
- E) Физик француз және итальян тілдерінде, тарихшы орыс және итальян тілдерінде, биолог ағылшын және француз тілдерінде, математик ағылшын және итальян тілдерінде сөйлейді.

135. Кино билеттеріне кезекте тұрғандар: Юра, Миша, Володя, Саша және Олег. Белгілі болғаны:

- 1) Юра билетті Мишадан ерте, бірақ Олегтен кеш сатып алады.
- 2) Володя мен Олег бір-бірінің қасында тұрған жоқ.
- 3) Саша Олегке, Юраға немесе Володяға жақын тұрған жоқ.

Кезекте кім кімнен кейін тұр?

- A) Ұлдар келесі ретпен тұр: Олег, Юра, Володя, Миша және Саша
- B) Миша мен Саша, Олег, Юра, Володя
- C) Юра, Володя, Миша және Саша, Олег
- D) Саша, Олег, Юра, Миша және Володя
- E) Саша, Миша, Володя, Олег, Юра

136. Отбасыда үш перзент бар.

Ұлдардан гөрі қыздар көп.

Отбасында неше әпке бар?

- A) Екі әпкесі бар
- B) Екі ұл, бір әпкесі бар
- C) Бір әпкесі, екі інісі бар
- D) Үш әпкесі бар
- E) Үш інісі бар

137. Отбасында төрт бала бар. Олар 5, 8, 13 және 15 жаста. Балалардың есімдері - Аня, Боря, Вера және Галя.

Бір қыз бала бақшаға барса, Аня Борядан үлкен болса, Аня мен Вераның жасының қосындысы үшке бөлінсе, әр бала неше жаста?

- A) Вера 5 жаста, Бор 8 жаста, Аня 13 жаста, Гала 15 жаста
- B) Вера 5 жаста, Боря 8 жаста, Аня 13 жаста, Гала 5 жаста
- C) Вера 15 жаста, Боря 18 жаста, Аня 3 жаста, Гала 5 жаста
- D) Вера 5 жаста, Бор 8 жаста, Аня 13 жаста, Гала 12 жаста
- E) Вера 3 жаста, Бор 8 жаста, Аня 3 жаста, Гала 5 жаста

Шешім. Аня мен Вераның жасының қосындысы үшке бөлінеді және бұл бір қыз 5 жаста, екіншісі 13 жаста болған жағдайда мүмкін болады. Бірақ мәселе бойынша Аня Борядан үлкен. Демек, Аня 13 жаста, ал Вера 5 жаста. Сонымен бірге Галя 15 жаста екені анық.

138. Саша Игорьден 10 жас кіші.

Игорь Лешадан 2 жас үлкен.

Ең жасы кім?

- A) Саша
- B) Леша
- C) Игорь
- D) Дима
- E) Юра

139. Төрт қыз әңгімелесіп отыр: Аня, Валя, Галя және Надя.

1) Жасыл көйлектегі қыз - Аня емес, Валя емес - көк көйлектегі қыз бен Надяның арасында тұрады.

2) Ақ көйлек киген қыз қызғылт көйлекті қыз бен Валяның арасында тұрады.

Әр қыз қандай түсті көйлек киеді?

- A) Галяның көйлегі жасыл, Надяныкі қызғылт, Валяныкі көк, Аняныкі ақ.
- B) Галя қызыл түсті көйлек киген
- C) Надя ақ түсті көйлек киген
- D) Вали қызғылт түсті көйлек киген

Е) Аня көк көйлек киген

140. Төрт дос (Петя, Боря, Алеша және Коля) апаларымен бірге мектептегі Жаңа жылдық балға барды.

Бірінші би кезінде олардың әрқайсысы өз әпке-қарындастарынан өзгелермен биледі. Лена - Петямен, Светлана - Наташаның ағасымен, Оля - Светлананың ағасымен, Боря - Алешаның әпкесімен, Алеша Петяның әпкесімен биледі.

Кім-кімнің ағасы? Кім кіммен билеген?

- А) Петя - Оляның ағасы, Петя Ленамен биледі
Боря - Наташаның ағасы, Боря Светланамен биледі
Алеша - Светлананың ағасы, Алеша Олямен биледі
Коля - Ленаның ағасы, Коля Наташамен биледі
- В) Петя - Наташаның ағасы, ал Боря Светланамен биледі
- С) Коля - Оляның ағасы, ал Петя Ленамен биледі
- Д) Алеша - Светлананың ағасы, Алеша Олямен биледі
- Е) Алеша Ленаның ағасы, Коля Наташамен биледі

141. Миша Олегтен күшті,

Миша Петядан әлсіз.

Ең күштілері кім?

- А) Петя
- В) Миша
- С) Олег
- Д) Алексей
- Е) Иван

142. Ең ірі маймыл қайсысы?

- А) Горилла
- В) Непалдық сұр лангур
- С) Мандрель
- Д) Тибет макакасы
- Е) Сары бабуиндар

143. Жүзге дейінгі сандардың қосындысы неге тең?

А) 1-ден 100-ге (қоса алғанда) дейінгі сандардың қосындысы 5050-ге, 1-ден 100-ге дейінгі сандардың қосындысы (100-ді қоспағанда) 4950-ге тең.

- В) 5050
- С) 5000
- Д) 4500
- Е) 4900

144. Көртышқан қыс мезгіліне арналған азықты қалай дайындайды?

- А) Бастарын кесіп, қоймаға салады
- В) Жерге көмеді
- С) Жапырақтарға орап қояды
- Д) Кептіреді
- Е) Ұсақтайды және жинап қояды

145. Көктемнің алғашқы хабаршысы қандай құстар?

- A) Қарғалар
- B) Бұлғаулар
- C) Жұлдызқұрттар
- D) Қарақұйрықтар
- E) Далалық қызғыш құс

146. Құйрығы үш метрлік этеш сорты қай елде шығарылды?

- A) Жапонияда
- B) Австралияда
- C) Австрияда
- D) Тайландта
- E) Индонезияда

147. Қай жәндіктің есту қабілеті жоқ?

- A) Шыбында
- B) Инелікте
- C) Масада
- D) Көбелекте
- E) Тарақанда

148. «Студент» және «спортшы» ұғымдарының арасындағы байланысты анықтаңыз:

- A) Қиылысу
- B) Бағыныштылық
- C) Ерекшелік
- D) Сәйкестік
- E) Қайшылық

149. (Жауапсыз махаббат).

Үш жас жігіт: Коля, Петя және Юра үш қызға ғашық: Таня, Зина және Галя. Бірақ бұл жауапсыз махаббат.

1. Коля - Таняны жақсы көретін жас жігітке ғашық болған қызды жақсы көреді.
2. Петя - Зинаны жақсы көретін жас жігітке ғашық болған қызды жақсы көреді.
3. Зина Юраны жақсы көрмейді.

Кім кімге ғашық?

- A) Коля – Галяға, Галя – Петяға, Петя – Таняға, Таня – Юраға, Юра – Зинаға, Зина – Коляға ғашық.
- B) Коля Таняны жақсы көреді
- C) Петя Зинаны жақсы көреді
- D) Таня Юраны жақсы көреді
- E) Петя Галяға ғашық

150. Қандай қосмекенділер бір жылда төрт рет терісін ауыстырады және әр жолы алдыңғысын өзі жейді.

- A) Бақалар
- B) Жыландар
- C) Шаян
- D) Сегізаяқтар
- E) Жыланбалықтар мен сәулелер

151. «Икебана» гүл шоғын жинау өнері қай елде қалыптасты?

- A) Жапонияда
- B) Қытайда
- C) Тайландта
- D) Тайванда
- E) Малайзияда

152. Қайсы гүл Күннің және Жапонияның символы саналады?

- A) Хризантема
- B) Пиондар
- C) Қызғалдақ
- D) Гербера
- E) Гортензиялар

153. Қандай гүл өз-өзіне сұқтанып, тек өзін ғана тамашалайды?

- A) Нарцисс
- B) Гортензиялар
- C) Хризантема
- D) Гербера
- E) Пиондар

154. Қандай тірі тіршіліктің бойында үш жүректен бар?

- A) Сегізаяқ, кеспе, кальмар
- B) Бақалар, жыландар
- C) Шаяндар, сегізаяқтар
- D) Жыланбалықтар мен сәулелер
- E) Киттер, кірпікшелілер

155. Моллюсктердің қанының түсі қандай?

- A) Көілдір
- B) Мөлдір
- C) Қызыл
- D) Сұр
- E) Қара

156. Қай өсімдіктен бал жақсы жиналады?

- A) Линден
- B) Жалбыз
- C) Қарақұмық
- D) Жоңышқа
- E) Бақ-бақ

157. Құрлықтағы ең жылдам хайуанат?

- A) Гепард, 110 км/сағ.
- B) Түйеқұс
- C) Кенгуру
- D) Барыс
- E) Жолбарыс

158. Табиғаттағы ең жіңішке жіп?

- A) Веб
- B) Табиғи жіп
- C) Синтетикалық жіп
- D) Нейлон жіп
- E) Жібек жіп

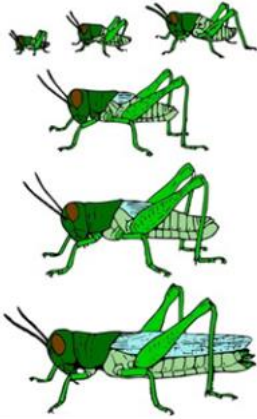
159. Қай жылан түкіреді?

- A) Кобра
- B) Боа тартқышы
- C) Сужылан
- D) Мамба
- E) Анаконда

160. Ең ұзын тілдің иегері?

- A) «Құмырсқажегіш», ұзындығы 61 см.
- B) Жылан
- C) Сиыр
- D) Жираф
- E) Комодо айдаһары

161. Шегірткенің құлағы қайда орналасқан?

- A) Аяғында
- B) Маңдайында
- C) Қанаттарында
- D) Артқы жағында
- E) Құйрығында

162. Бекас-құстың маңыраған даусы қай жерінен шығады?

- A) Құйрық
- B) Іш
- C) Бас
- D) Қанаттарынан
- E) Бүкіл денесінен

163. Қандай жануар тамақ ішкеннен кейін тісін жуады - аузын шаяды?

- A) Жолбарыс
- B) Түйе
- C) Аю
- D) Піл
- E) Жираф

164. Қандай құстардың қанаттары қырлы болады?

- A) Пингвиндердің
- B) Пеликандардың
- C) Құтанның
- D) Ләйлектің
- E) Қаздың

165. Қандай хайуанаттың мойын омыртқалары көбірек?

- A) Жираф
- B) Шошқа
- C) Піл
- D) Қолтырауын
- E) Жылан

166. Түйе су қорын қайда сақтайды?

- A) Қанында
- B) Өркешінде
- C) Асқазанда
- D) Тері астында
- E) Денеде

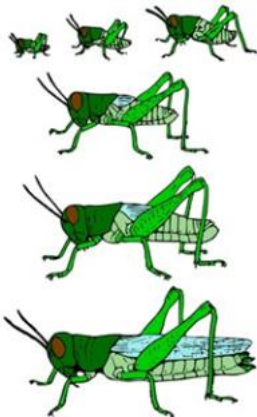
167. Сіріңке қандай ағаштан жасалады?

- A) Көктерек
- B) Қайың
- C) Үйеңкі
- D) Емен
- E) Тал

168. Қандай балық шахмат тақтасына айнала алады?

- A) Камбала
- B) Тұқы
- C) Иваси
- D) Килька
- E) Мөңке балығы

169. Шегірткенің шырылы қалай шығады?

- A) Аяқты қанатқа үйкеу арқылы
- B) Іш
- C) Бас
- D) Таразылар
- E) Бүкіл денемен

170. Қандай құстың қанаты мүлде жоқ?

- A) Киви-киви
- B) Пингвин
- C) Түйеқұс
- D) Тотықұс
- E) Шағала

171. Қай хайуанаттың бойындағы майы жасыл түсті?

- A) Қолтырауын
- B) Гиппопотам
- C) Мүйізтұмсық
- D) Жылан
- E) Бақа

172. Қандай өсімдіктердің жапырақтары Күннің бағытын көрсете алады?

- A) Жабайы салат, сильфий, эвкалипт
- B) Жаңғақ
- C) Қылқан жапырақты ағаштар
- D) Қарағай
- E) Кипарис

173. Дүние жүзіндегі ең үлкен өрмекші қандай?

- A) А) әлемдегі ең ірі өрмекші - *Heteropoda maxima* (лат.), *Sparassidae* тұқымдасынан, Лаостың Хаммуан провинциясында тіршілік етеді. Ұрғашыларының денесінің ұзындығы 4,6 см-ге дейін барады, аталықтары шамамен 3,0 см. Аяқ-қолдарының аралығы 25-тен 30 см-ге дейін. Оңтүстік Америкадағы Голиат «Құс жегіші» аяқ-қолдарының ұзындығы бойынша одан кіші, бірақ дене мөлшері бойынша одан айтарлықтай асып түседі
- B) Кенелер (Акари)
- C) Шаяндар (скорпиондалар)
- D) Сушаяндар
- E) Қаракұрт

174. Жер бетіндегі ең үлкен жылан

- A) Анаконда, 9 м дейін.
- B) Молга
- C) Қара мамба
- D) Қайсақа
- E) Бумсленг

175. Қай акуланың көздері бір-бірінен 2 метр қашықтықта орналасқан?

- A) Балға балық (*Carcharhiniformes*)
- B) Үлкен ақ акула (*Lamniformes*)
- C) Қара ұшты акула (*Katranidae*)
- D) Ала акула (*Wobbegongiformes*)
- E) Аапон ара балығы (*Sawfish*)

176. Қай көбелек саяхаттағанды ұнатады: күзде оңтүстікке, Африкаға құстарша ұшып кетіп, көктемде кері қайтады.

- A) Боялған көбелек
- B) Адмирал
- C) Аполлон Мнемосин
- D) Автоной мариголдтары
- E) Ағаш көбелегі

177. Қай бақа өзінің итбалықтарына арнап терезесі, шатыры бар, бірақ есігі жоқ үй салады?

- A) Темір ұстасы – квакша бақасы
- B) Қиыршығыстық бақа
- C) Сібірлік бақа
- D) Шөпте жүретін бақа
- E) Көлдегі бақалар

178. Қандай жылан соқыр болса да бәрін естиді, иіссіз-ақ жылуды «көреді».

- A) Қалқантұмсық жылан
- B) Анаконда
- C) Сужылан
- D) Аспид
- E) Африкалық бумсленг

179. Дүние жүзіндегі ең ұзын ағаш

- A) 187 м-ге дейінгі эвкалипт ағашы
- B) Секвоия
- C) Арша
- D) Шырша
- E) Кипарис

180. Кең жайыла өсетін үлкен ағаш

- A) Секвоия
- B) Арша
- C) Кипарис
- D) Эвкалипт
- E) Шырша

181. Ең берік ағаш

- A) Темір ағаш – «Parrotia persica»
- B) Пандо
- C) Журупа емені
- D) Ескі Тикко
- E) Ескі Расмус

182. Суда қалқып жүретін ең үлкен қалқыма-өсімдік?

- A) «Виктория Регия» - жапырақтарының диаметрі 2 м-ге жуық, 50 кг-ға дейінгі дисперсті жүктемеге төтеп бере алады
- B) *Macrocystis* балдырларының ұзындығы 200 метрге жетеді
- C) *Nereocystis*, ұзындығы 200 метрге жетеді
- D) Теңіз балдырлары
- E) Ірі су лалагүлі: «Виктория боливия» – жапырағының диаметрі 3 м.

183. Алып гүлдер?

- A) «Rafflesia Arnoldii» - гүлінің ұзындығы 1 метр, гүлінің салмағы 10 кг-ға жуық.
- B) «Титан арум»
- C) «Магнолия Кампбеллиі»
- D) «Талипотты пальма»
- E) Алып лотос

184. Қандай құс қатты аязда балапан шығарады?

- A) Айқыш құс (клест)
- B) Патша құс (зимородок)
- C) Тоқылдақ
- D) Тит (синица)
- E) Ақ үкі

185. Шаңғы жасау үшін қандай ағаш

қолданылады?

- A) Қайың
- B) Көктерек
- C) Үйеңкі
- D) Емен
- E) Тал

186. Белгілі ойды жеткізуге арналған сөз немесе сөз тіркесі қалай аталады?

- A) Термин
- B) Омонимдер
- C) Синонимдер
- D) Категория
- E) Предикат

187. Ұлудың тістері бар ма?

- A) Иә, бар. Ұлудың тістері тілінде орналасқан. Ұлудың 135 қатардан тұратын тістері бар. Әр қатарда 105 тіс бар. Барлығы 14175 тісі бар.
- B) Тістері жоқ
- C) 100 тіс
- D) 80 тіс
- E) 40 тіс

188. Қарағайлар орташа есеппен неше жыл өмір сүреді ?

- A) 120-140 жыл
- B) 100 жыл
- C) 110 жыл
- D) 115 жыл
- E) 130 жыл

189. «Тауықтар ұшады, өйткені тауықтар - құс, ал барлық құстар ұшады» деген пікірдің дрыс болмау себебін анықтаңыз:

- A) Аргументтің сенімсіздігі
- B) Дәлелдердегі қайшылық
- C) Дәлелдердің жеткіліксіздігі
- D) Жалпылау ережелерін бұзу
- E) Шектеу ережелерін бұзу

190. Каштан ағашында орта есеппен қанша жапырақ болады?

- A) 19 мың
- B) 18 мың
- C) 20 мың
- D) 10 мың
- E) 15 мың

191. Теректе орта есеппен қанша жапырақ бар?

- A) 70 мыңнан 119 мыңға дейін
- B) 60 мыңнан 120 мыңға дейін
- C) 50 мыңнан 110 мыңға дейін
- D) 40 мыңнан 119 мыңға дейін
- E) 30 мыңнан 119 мыңға дейін

192. Онсыз адам өмірі мүмкін емес табиғи шудың шегі қай деңгейде болғаны дұрыс?

- A) Рұқсат етілген дыбыс шегі 80-85 децибел. 130 дцб. адамда ауырсыну тудырады, 150 дцб. адам төзгісіз азап әкеледі
- B) Сыбдырлаған шөп – 10 децибел
- C) Қатты сөйлеу - 60-70 децибел
- D) Көше көлігінің шуы 80-100 децибел
- E) Максималды дыбыс деңгейі 110 дБА-дан аспауы керек, ал импульстік шу үшін - 125 дБА. Тіпті кез келген октава диапазонында дыбыс қысымының деңгейі 135 дБ жоғары аймақтарда қысқа мерзімді болуға тыйым салынады

193. Дүние жүзіндегі ең үлкен кесіртке ?

- A) Комодо кесірткесі
- B) Мегалания (*Varanus priscus*, [син. *Megalania prisca*])
- C) Жасыл игуана – ұзындығы 1,5 метр, салмағы – 7 кг.
- D) Қолтырауындар
- E) Ұшатын айдаһар (лат. *Draco*) — кесірткелер тұқымдасының Оңтүстік-Шығыс Азияда мекендейтін ағама тұқымдасы

194. Дүние жүзіндегі ең ірі жыртқыш қандай?

- A) Ақ аю

- В) Қара қаймандар
- С) Миссисипи аллигаторы
- Д) Қоңыр аюлар
- Е) Қасқырлардың үйірлері

195. Орман хайуанаттарының ішіндегі ең ірі, тұяқты жануар?

- А) Бұлан (лось)
- В) Тау ешкілері
- С) Зебралар
- Д) Ақбөкен
- Е) Жабайы қабандар

196. Дүние жүзіндегі ең ірі сүтқоректі жануар?

- А) Морж
- В) Тангалунга
- С) Антарктикалық піл итбалығы (лат. *Mirounga leonina*)
- Д) Ала гиена
- Е) Жолақты мангуст

197. Пианиноны қандай ағаштан жасайды ?

- А) Шыршадан
- В) Көктеректен
- С) Қайың
- Д) Үйеңкі
- Е) Емен

198. Дүние жүзіндегі ең үлкен көбелек ?

- А) Агриппина - қанатының ұзындығы 27 см.
- В) Геркулес көбелегі, немесе *Coscinocera hercules* (лат. *Coscinocera hercules*) - қанаттары 27 см-ге дейін жетеді
- С) *Saturnia atlas* Atlas – қанатының ұзындығы 26 см-ге дейін
- Д) Маактың қарлығаш құйрығы – қанаты 13,5 см-ге дейін
- Е) Ажал бас сұңқар көбелегі - өлшемі 46-60 мм. Қанаттары: 80-120 мм.

199. Жер бетінде тіршілік еткен қалталы хайуанаттардың ең күштісі?

- A) Тилацин
- B) Алып кенгуру
- C) Вирджиния опоссумы
- D) Тасмания шайтаны
- E) Қызыл кенгуру

200. Ең ірі сүтқоректі жануар?

- A) Африка пілі – биіктігі 4 м, салмағы 7 тоннаға дейін
- B) Тұзды су қолтырауыны – салмағы 800 кг.
- C) финвал (*Balaenoptera physalus*), ең ірі теңіз сүтқоректісі – ұзындығы 26 метрге дейін, салмағы 80 т.
- D) Кашалот (*Physeter macrocephalus*) – үлкен тісті жыртқыш, ұзындығы 24 метрге дейін, салмағы 50 тоннаға дейін
- E) Ақ аю (*Ursus maritimus*) – салмағы 800 кг.